

Kadri Schmidt

**AS TALLINNA LENNUJAAM
FINANTSMAJANDUSLIKU OLUKORRA
HINDAMINE**

LÕPUTÖÖ

Teenusmajanduse instituut

Majandusarvestuse õppekava

Juhendaja: Helle Noorväli

Mõdriku 2023

Autori deklaratsioon ja lihtlitsents

Mina, **Kadri Schmidt**, tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt. Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Juhendaja **Helle Noorväli** /allkirjastatud digitaalselt/

Lõputöö on kaitsmisele lubatud teenusmajanduse instituudi direktori korraldusega nr 1-14/54 kuupäev 04.05.2023.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Kadri Schmidt**, sünnikuupäev: 29.09.1988 annan Tallinna Tehnikakõrgkoolile (edaspidi kõrgkool) tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose **Finantsmajandusliku olukorra hindamine AS Tallinna Lennujaam**.

- 1) reprodutseerimiseks paberkandjal kõrgkooli raamatukogus avaldamise ja säilitamise eesmärgil;
- 2) elektroonseks avaldamiseks kõrgkooli repositooriumi kaudu;
- 3) kui lõputöö avaldamisele on instituudi direktori korraldusega kehtestatud tähtajaline piirang, lõputöö avaldada pärast piirangu lõppemist.

Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile ja kinnitan, et:

- 1) lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid ega muid õigusi;
- 2) PDF-failina esitatud töö vastab täielikult kirjalikult esitatud tööle.

Mõdriku 04.05.2023 /allkirjastatud digitaalselt/

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1 LÕPUTÖÖ METOODIKA.....	6
2 AS TALLINNA LENNUJAAM FINANTSMAJANDUSLIKU OLUKORRA ANALÜÜS	9
2.1 Bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude horisontaalanalüüs	14
2.2 Bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs.....	22
2.3 Suhtarvude analüüs.....	25
2.3.1 Maksevõime ehk likviidsuse analüüs	25
2.3.2 Finantsvõimenduse ehk võõrkapitali kasutamise analüüs.....	29
2.3.3 Varade kasutamise efektiivsuse analüüs	32
2.3.4 Tasuvus ehk rentaabluse analüüs	38
KOKKUVÕTE.....	42
SUMMARY	45
VIIDATUD ALLIKAD.....	46
LISAD	49
Lisa 1. Bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022	50
Lisa 2. Kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022.....	51
Lisa 3. Rahavoogude horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022.....	52
Lisa 4. Bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022	53
Lisa 5. Kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022	54
Lisa 6. Suhtarvude analüüs aastatel 2019-2022	55

SISSEJUHATUS

Lõputöö teema on valitud tuginedes COVID-19 viirusekriisi tulekule. COVID-19 viirusekriis on maailmamajanduse halvanud, sest valitsused kõikjal maailmas on võtnud viiruse leviku ohjeldamiseks rangeid meetmeid ning see on majandusaktiivsuse järsu languse peamine põhjus (Majandusülevaade, 04.2020). Lisaks COVID-19 piirangutest tulenevatele tagajärgedele, mille tõttu osad ettevõtted pidid ukseid sulgema, hakkas hüppeliselt tõusma 2021. aastal ka energiahind. Konkurentsiameti andmetel tõusis Eestis elektrihind 2021. aastal võrreldes eelneva aastaga 181%. (Elektrienergia hinnatõusu analüüs 2021, 2021) Energiahinna tõus mõjutab kogu majandust, kuna see on kaasa toonud üleüldise hinnatõusu, tootmiseks vajalikud kaubad ja teenused kallinevad, tarbimine väheneb ning ettevõtete kasumid vähenevad. Eesti Panga majandusprognoosi põhinäitajate kohaselt langesid hinnad 2020. aastal -0,4%, siis hakkasid hinnad jälle tõusma ja aastal 2021 oli tõus 4,6% ning aastal 2022 juba 19,4%. (PROGNOOS. Energiakriisi täismõju majandusele alles hakkab avalduma, 2022)

Eestis kuulutati 12. märtsil aastal 2020 välja eriolukord ja kehtestati erinevad liikumis-, mahtuvus- ja lahtioleku piirangud, mis piirasid ettevõtete tegevust. Paljud pidid piirangute tõttu oma tegevuse lõpetama. MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused viisid 2020. aasta juunis läbi uuringu, mille tulemustest selgus, et ligi 60%-l ettevõtetest oli tegevus osaliselt või täielikult peatunud (COVID-19 mõju uuring ettevõtetele, 2020).

Majanduslangus tõi kaasa suurema arvu ettevõtete likvideerimisi ja pankrotte. 2020. aastal suurenes Registrate ja Infosüsteemide Keskuse andmetel likvideeritud ettevõtete arv esimese 9 kuuga 21% ja pankrotistumisi esines varasema aastaga võrreldes 17% enam. Ettevõtete käibed langesid aprillis ja mais ligi 20%. Enim said kannatada majutus, reisikorraldus, laevandus ja lennunduse sektorid. (COVID-19 põhjustatud majanduskriisi mõju tööjõu- ja oskuste vajaduste muutusele, 2020, lk 12-13)

Selleks, et teha kindlaks ettevõtte probleemid ja näha üldist ettevõtte finantsolukorda, tuleks teostada finantsmajandusliku olukorra analüüs ehk finantsanalüüs. Finantsanalüüs on oluline tulevikus finantsotsuste tegemisel. Analüüsi teostamiseks saab infot finantsaruannetest, milleks on bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne. (Bötskova & Teearu, 1997, lk 11-12) Finantsaruanded lubavad firma kohta üsna palju teada saada, selleks peab oskama neid lugeda ja tõlgendada. Kui kasutada on mitme järjestikuse perioodi aruanded, võib nii mõndagi järeldada ka tulevaste sündmuste käigu kohta. (Rünkla, 2003, lk 60)

Finantsanalüüsil rakendatakse järgmisi meetodeid (Kõomägi, 2006, lk 112):

- horisontaalanalüüs;
- vertikaalanalüüs;
- rahandussuhtarvude analüüs.

Lõputöö eesmärk on välja selgitada AS Tallinna Lennujaam finantsmajanduslik olukord aastatel 2019-2022, kasutades valitud finantsanalüüsi meetodeid ja tuginedes saadud tulemustele teha järeldused ning vajadusel ettepanekud edasisteks juhtimisotsusteks.

Lõputöö eesmärgi täitmiseks on püstitatud järgmised ülesanded:

- koostada lõputöö metoodika;
- anda ülevaade finantsanalüüsi meetoditest, COVID-19 viirusekriisist ja energiakriisist;
- analüüsida ettevõtte 2019.-2022. majandusaasta aruandeid kasutades valitud meetodeid;
- tuginedes saadud tulemustele teha järeldused ning vajadusel ettepanekud edasisteks juhtimisotsusteks.

Lõputöö koosneb kahest peatükist ja nende alapeatükkidest. Esimene peatükk on lõputöö metoodika, kus kirjeldatakse valitud ettevõtet ja lõputöö probleemi seost valitud ettevõttega, töö ülesehitust, andmete kogumise- ja analüüsi meetodeid. Teine peatükk annab ülevaate finantsanalüüsiks vajaminevatest aruannetest: bilansist, kasumiaruandest ja rahavoogude aruandest. Kirjeldatakse ettevõtte 2019.- 2022. majandusaasta aruannete põhjal tehtud horisontaal- ja vertikaalanalüüsi ning valitud suhtarvude analüüsi. Analüüsi põhjal tehakse järeldused ettevõtte finantsmajandusliku olukorra kohta ning vajaduse ettepanekuid edaspidiseks juhtimiseks.

1 LÕPUTÖÖ METOODIKA

AS Tallinna Lennujaam on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas ja aktsiate omanik on Eesti Vabariik. Tallinna Lennujaam on Eesti lennujaamade käitaja ja arendaja. AS Tallinna Lennujaam ja selle tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH moodustavad kontserni Tallinna Lennujaam. AS Tallinn Airport GH osutab reisijatele ja õhusõidukitele maapealseid teenuseid. Ettevõtte eesmärk on teenindada 2024. aastal 3,5 ja 2030. aastal 5 miljonit reisijat, toota 2024. aastaks 35% enda tarbitavast elektrienergiast. Ettevõtte on seadnud endale eesmärgiks saavutada aastaks 2030 süsinikuneutraalsus.

Kontserni tegevusalad:

- lennuväljataristute- Tallinna, Kuressaare, Kärkla, Pärnu, Tartu, Kihnu ja Ruhnu lennuvälja käitamine;
- lennuväljateenuse ja aeronavigatsiooniteenuse käitamine;
- rahvusvaheliste ja riigisiseste liini- ja üldlennunduse õhusõidukite, reisijate ja kauba maapealne teenindamine;
- müük ja kinnisvara arendus.

Ettevõtte sai tugevalt kannatada COVID-19 viirusekriisi tulekul ülemaailmselt kehtestatud reisipiirangute tõttu, lennud tühistati ja lennukid jäid seisma, kuna paljud riigid sulgesid piirid. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt tellitud uurimusest selgub, et reisijate arv vähenes 2020. aasta märtsis 55% ja aprillis juba 99% (Hinsberg, et al., 2021). Selleks, et piirangutest tingitud majanduslangusega toime tulla, pidi ettevõtte koondama 17% töötajatest (Tallinna lennujaam koondab 17% töötajatest, 2020).

Nüüdseks on ettevõtte hakanud taastuma COVID-19 viirusekriisist tingitud reisipiirangutest, kuid uueks probleemiks on energiakriis. Elektrihindade tõusu tõttu on elekter kallinenud 2021. aastal võrreldes eelnevaga 161% (Elektrienergia hinnatõusu analüüs 2021, 12.2021). Ettevõtte 2022. majandusaasta aruande tegevusaruandest selgub, et hinnatõususe vähendamiseks tõstis Euroopa Keskpank 2022. aastal intressimäärasid ja see on märkimisväärselt tõstnud ettevõtte laenukulusid.

Lõputöö probleemiks on COVID-19 viirusekriisi tõttu kehtestatud reisipiirangud ja energiakriis, mis mõjusid ettevõtte finantstegevusele halvasti. Seetõttu tuleneb vajadus teostada ettevõtte 2019.-2022. majandusaasta aruannete põhjal finantsanalüüs. Selle põhjal saab hinnata COVID-19 viirusekriisi ja

energiakriisi mõju ettevõtte tulemustele ning teha järeldusi ja vajadusel anda juhtimissoovitusi ettevõtte jätkuvuse tagamiseks.

Lõputöö eesmärk on välja selgitada AS Tallinna Lennujaam finantsmajanduslik olukord aastatel 2019-2022, kasutades valitud finantsanalüüsi meetodeid ja tuginedes saadud tulemustele teha järeldused ning vajadusel ettepanekud edasisteks juhtimisotsusteks.

Lõputöö eesmärgi täitmiseks on püstitatud järgmised ülesanded:

- koostada lõputöö metoodika;
- anda ülevaade finantsanalüüsi meetoditest, COVID-19 viirusekriisist ja energiakriisist;
- analüüsida ettevõtte 2019.-2022. majandusaasta aruandeid kasutades valitud meetodeid;
- tuginedes saadud tulemustele teha järeldused ning vajadusel ettepanekud edasisteks juhtimisotsusteks.

Töö koostamise strateegia on deduktiivne. Seda strateegiat iseloomustab liikumine üldiselt üksikule. Deduktiivse iseloomuga uurimisprotsess lähtub üldiselt aktsepteeritud teooriatest ja seadustest. (Õunapuu, 2014, lk 47) Kõigepealt antakse ülevaade finantsanalüüsi teooriast, mille põhjal viiakse läbi empiiriline uuring. Deduktiivne strateegia liigub üldiselt üksikule, mis tähendab, et kõigepealt teostatakse finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning seejärel suhtarvude analüüs.

Empiirilise uuringu eesmärgi saavutamiseks kasutatakse kvantitatiivset uurimismeetodit. Selles uurimismeetodis on kesksed andmete kogumise kavandamine, milles on oluline, et vaatlusandmed sobiksid arvude mõõtmiseks ja muutujate moodustamine tabeli kujul ja andmete korrastamine (Hirsjärvi, *et al*, 2007, lk 131). Andmed finantsmajandusliku olukorra hindamiseks saadakse ettevõtte majandusaasta aruannetes olevatest finantsaruannetest: bilansist, kasumiaruandest ja rahavoogude aruandest. Nende andmete põhjal viiakse läbi horisontaal-, vertikaal- ja suhtarvude analüüs. Horisontaal- ja vertikaalanalüüsi tulemused esitatakse tulpdiagrammina ja suhtarvude tulemused esitatakse tabelina ning seejärel analüüsitakse saadud tulemusi ja vajadusel tehakse ettepanekuid tulevikuks juhtimisotsuste tegemisel.

Kui intensiivsel uurimisel uuritakse ühte objekti, näiteks organisatsiooni, siis on tegemist juhtumiuuringuga (Lagerspetz, 2017, lk 82). Juhtumiuuringu puhul võib olla tegemist nii kvalitatiivsete, kui ka kvantitatiivsete andmetega (Õunapuu, 2014, lk 59). Antud töö puhul uuritakse ettevõtte finantsmajanduslikku olukorda, seega on tegemist juhtumiuuringuga. Töö on ülesehitatud vertikaalselt, mis tähendab, et teooria vaheldub empiirilise uuringuga.

Andmekogumis meetodiks on dokumendivaatlus, milleks on AS Tallinna Lennujaam 2019.-2022. majandusaasta aruannetes olevad bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne ning erinev erialane kirjandus horisontaal-, vertikaal- ja suhtarvude analüüsi läbiviimiseks.

Andmete analüüsi meetodiks on võrdlusanalüüs. Võrdlusanalüüsi puhul näidatakse ühe puudusi teise suhtes (Õunapuu, 2014, lk 67). Antud töös horisontaalanalüüsi puhul võrreldakse bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande näitajate muutusi valitud perioodil. Vertikaalanalüüsis leitakse bilansi ja kasumiaruande mingi näitaja osakaal üldkogumist ning tuuakse välja muutused valitud ajaperioodil. Paremate muutuste leidmiseks uuritakse nelja viimase majandusaasta aruandeid, kus esimene aasta on kriisieelne, mille põhjal võrreldakse kolmel järgneval kriisiaastal toimunud muutusi. Viiakse läbi ka olulisemate finantsnäitajate leidmiseks suhtarvuanalüüs, kus võrreldakse omavahel uuritavate perioodide tulemusi ning antakse hinnangud ka lähtuvalt analüütikute poolt aktsepteeritud standarditest.

Saadud tulemuste põhjal tehakse järeldused ettevõtte finantstulemustest. Kõige keerulisem osa on saadud tulemuste tõlgendamine ja järelduste tegemine. Tõlgendamine peab põhinema uurimistöös kogutud andmete põhjal ja järeldused peab esitama väidetena, mitte faktidena. Järelduste tegemisel tuleb arutleda tulemuste üle ja võrrelda tulemusi. (Õunapuu, 2014, lk 208-209)

2 AS TALLINNA LENNUJAAM FINANTSMAJANDUSLIKU OLUKORRA ANALÜÜS

„Ettevõtte tegevust mõjutab nii sise- kui ka väliskeskkond ning seda mõju kajastavad finantsseisund (bilansis) ja finantstulemus (kasumiaruandes). Aruannetest saadakse finantsanalüüsi sisend, aga edukas finantsanalüüs toetub ka seoste loomisele ning võimele aru saada kõikidest ettevõtet mõjutavatest sise- ja väliskeskkonna teguritest. Finantsanalüüsi meetodite abil saab minevikusündmusi tõlgendada ja finantstulemustega seostada ning selle põhjal tulevikuotsuseid teha.“ (Nukka, 2018a, lk 10)

Finantsanalüüs on, kui ettevõtte finantsolukorra süvahinnang, mida saab teostada nii minevikus toimunud sündmuste kohta, hetkeseisu ja tuleviku kohta. Finantsanalüüsi teostuse aluseks on ettevõtte bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne. Enne meetodi valimist tuleks välja selgitada, mille jaoks analüüsi vajatakse. (Raudsepp, 1999, lk 138-139)

Finantsanalüüsi teostatakse kasutades kolme põhilist meetodit (Rünkla, 2003, lk 60):

- horisontaalanalüüs- kõrvutatakse kahe või enama aasta aruanded ja nende muutused tuuakse välja nii rahaliselt, kui ka protsentuaalselt;
- vertikaalanalüüs- tuuakse välja protsentuaalselt erinevate kirjete osakaal üldkogumist;
- suhtarvude analüüs- suhtarvude valik on mitmekesine ja nende abil saab põhjalikult hinnata ettevõtte finantsmajanduslikku olukorda.

Finantsanalüüs teeb kindlaks nii ettevõtte probleemid, kui ka eelised ning seda tehakse enamasti finantsaruannete põhjal. Finantsaruannetes analüüsitakse kõige rohkem kasumiaruannet ja bilanssi, aga viimasel ajal järjest rohkem ka rahavoogude aruannet. Järelduste tegemiseks võrreldakse analüüsi tulemusi ettevõtte varasemate perioodide näitajatega. (Otsus-Carpenter, 2017)

Finantsanalüüs jaguneb kolme etappi (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 11-12):

- ettevalmistus- tuleb teha kindlaks, mis on analüüsi eesmärk, sest analüüsi puhul on oluline, kellele seda tehakse ja mis küsimustele on vaja vastuseid saada;
- näitajate arvutamine ja tõlgendamine;
- järelduste tegemine.

Raamatupidamiskohustuslane peab iga majandusaasta kohta koostama majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest (RPS, §14 lg 1) „Raamatupidamise

aastaaruanne koosneb põhjaruannetest (bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) ning lisadest“ (RPS, §15 lg 2).

„Raamatupidamisaruanne peaks andma ettevõtte majandustegevusele õige ja õiglase hinnangu. Tähtis on esitatud informatsiooni usaldusväärsus, võrreldavus ja uudsus“. (Kõomägi, 2006, lk 110) Raamatupidamise aastaaruande koostamise ja avaldamise eesmärk on anda aruande kasutajale, kellel on aruandest arusaamiseks piisavad finantsalased teadmised, raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi, -tulemuse ja rahavoogude kohta asjakohast ning tõepäraselt esitatud informatsiooni, mida aruande kasutaja saaks oma majandusotsuste tegemisel kasutada“ (RPS, §15 lg 1).

Bilanss on raamatupidamisaruanne, mis kajastab ettevõtte vara, kohustisi ja omakapitali teatud kuupäeva seisuga (RTJ 2, punkt 4) Kui raamatupidamiskohustuslane koostab raamatupidamise aastaaruande lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, siis peab ta kasutama raamatupidamise seaduse lisas 1 esitatud bilansiskeemi (RTJ 2, punkt 10).

Kindlal päeval loetakse kõik, mis firmal on, selle rahalises vääringus kokku ja teiselt poolt pannakse kirja kõik võlgnevused. Nende vahe on firma puhaskasum ehk omakapital. Bilanss väljendab kõigi firma tegevusaja vältel toimunud äritehingute järjestikulise liitmise tulemust. Üldiselt kajastab kõik bilansis kirjas olev pigem minevikulisi maksumusi, kui praegust väärtust. (Rünkla, 2003, lk 44)

Bilansis toimub varade ja kohustiste liigitus lähtuvalt kasutuseale, lühiajalised varad on käibevarad ja pikaajalised varad on põhivarad ning maksetähtaja puhul liigitatakse kohustised kas lühiajalisteks või pikaajalisteks (RTJ 2, punkt 14).

Bilansi valem (Rünkla, 2003, lk 44):

$$\text{Varad} = \text{kohustised} + \text{omakapital} \quad (1)$$

Bilansi andmetel saab teha peamiselt maksevõime ja kirjete horisontaal- ja vertikaalanalüüsi. Bilansi vertikaalanalüüsi puhul saame välja arvutada varade ja finantseerimisallikate struktuuri ning uurida nende dünaamikat. Bilansi horisontaalanalüüsi puhul saame võrrelda perioodi näitajate muutusi protsentides ja absoluutsummates. Bilansi andmeid kasutatakse ka varade kasutamise efektiivsuse analüüsis, tasuvuse ehk rentaabluse analüüsis. (Tearu & Krumm, 2005, lk 17-29)

Kasumiaruanne kajastab raamatupidamiskohustuslase tulusid ja kulusid aruandeperioodi jooksul, mille lõpptulemuseks on puhaskasum või -kahjum (RTJ 2, punkt 4).

Tulu on arvestusperioodil tekkinud majandusliku kasu suurenemine vara suurenemisel või lisandumisel või kohustiste vähenemisel, mille tulemusel omakapital suureneb, välja arvatud omanike rahalised ja mitterahalised investeeringud (RPS, §3,lg 4).

Kulu on arvestusperioodil tekkinud majandusliku kasu vähenemine varade vähenemise, amortisatsioonina või kohustise suurenemisega, mis toob kaasa omakapitali vähenemise, välja arvatud omanikele tehtavad rahalised või mitterahalised väljamaksed (RPS, §3, lg 5).

Kasumiaruanne iseloomustab majandusüksuse toimimist kahe järjestikuse bilansikuupäeva vahel. Kasumiaruanne selgitab majandusüksuse varade, kohustiste ja omakapitali muutusi. Kuna kasumiaruande koostamine tugineb tekkepõhisusele, on kasumiaruanne ja bilanss omavahel seotud. Kasumiaruande koostamise juhtprintsipiibiks on tulude ja kulude õige vastandamine. (Alver, *et al*, 2017, lk 81)

„Tekkepõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehingu toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud“. Aruandeperioodi tulude ja kulude määramiseks tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded. (RPS, §5 lg 2)

RTJ 2 punkt 21 näeb ette, et raamatupidamiskohustuslane peab kasutama lähtuvalt raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande skeemidest.

Kasumiaruande skeemis üks on ärikulud liigendatud lähtudes kulude olemusest (nt materjalikulud, tööjõukulud, amortisatsioonikulu). Skeemi 1 on üldjuhul lihtsam rakendada, kuna see ei nõua kulude jagamist ettevõtte erinevatele funktsioonidele. Skeemi 1 rakendavad sageli väiksemad ettevõtted, kellel puudub vajadus kulude liigenduseks funktsioonide kaupa, aga ka suuremad ettevõtted majandusharudes, kus on kujunenud rahvusvaheliseks tavaks koostada kasumiaruannet lähtudes kulude olemusest, mitte nende funktsioonist. (RTJ 2, punkt 22)

Kasumiaruande skeemis kaks on ärikulud liigendatud lähtudes kulude funktsioonist ettevõttes (nt müüdüd toodangu kulu, turustuskulud, üldhalduskulud). Skeemi 2 on tavaliselt keerulisem rakendada, kuna kõikide ärikulude juures on vaja otsustada, millise ettevõtte funktsiooniga on nad seotud. Teatud kulusid (nt tööjõukulud) tuleb jagada erinevate funktsioonide vahel vastavalt nende soetusele erinevate funktsioonidega. Skeem 2 alusel liigendatud kasumiaruanne annab aruande kasutajatele parema ülevaate erinevate funktsioonide kulukusest ettevõttes, samas on kulude jagamine funktsioonidele subjektiivne ning erinevate ettevõtete skeem 2 alusel koostatud kasumikaruanded ei pruugi omavahel olla võrreldavad. (RTJ 2, punkt 23)

Valitud skeem ei mõjuta ettevõtte puhaskasumi suurust (Rünkla, 2003, lk 47).

Rahavoogude aruanne kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile äri-, investeerimis- ja finantseerimistegevuse rahavooks (RTJ 2, punkt 34).

Rahavoogude aruande koostamise eesmärgiks on anda ülevaade ettevõtte poolt tarbitavast ja genereeritavast rahast, finantseerimisallikatest ning ettevõtte raha ja rahalähendite muutusest ning selle info on oluline ettevõtte väärtuse hindamisel. (RTJ 2, punkt 35)

Rahavoogude all mõistetakse raha või rahalise ekvivalendi (90 päeva jooksul kergesti rahaks konverteeritavate väärtpaberite) käivet. Rahavoogude aruande koostamisel viiakse käive tekkepõhiselt arvestusmeetodilt üle kassapõhisele. (Rünkla, 2003, lk 52)

Kassapõhine arvestus on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehinguga seotud raha laekumisele või väljamaksmisele (RPS, §5 lg 1).

Rahavood liigitatakse rahavoogude aruandes kolme rühma (Tearu & Krumm, 2005, lk 17):

- põhitegevuse rahavood,
- investeerimistegevuse rahavood,
- finantseerimistegevuse rahavood.

Rahavoogude aruannet saab koostada otsesel või kaudsel meetodil. Otsesel meetodil liidetakse perioodi vältel eri tegevusliikidest laekunud summad ja lahutatakse neist väljamaksete summad. Kaudsel meetodil alustatakse puhaskasumist ja korrigeeritakse seda perioodi vältel toimunud mitterahaliste kulude, vara ja kohustuste, investeeringute ja finantstegevuse suurenemise ja vähenemise arvel. (Rünkla, 2003, lk 52-53)

Äritegevuse rahavoogude kajastamisel võib kasutada otse- või kaudmeetodit. Otsemeetodi rakendamisel esitatakse brutosummadena kõik põhilised äritegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete liigid (RTJ 2, punkt 37-38):

- kaupade või teenuste müügist laekunud raha,
- kaupade, materjalide ja teenuste eest makstud raha,
- makstud palgad,
- makstud tulumaks,
- makstud intressid.

Kaudmeetodi rakendamisel korrigeeritakse kasumit või kahjumit (RTJ 2, punkt 39):

- mitterahaliste majandustehingute mõjuga (nt amortisatsioon, eraldiste moodustamine);
- äritegevusega seotud varade ja kohustiste saldode muutusega;
- investeerimis- või finantseerimistegevusest tulenevate rahavoogudega seotud tulude ja kuludega (nt kasum põhivarade või finantsinvesteeringute müügist).

Investeeringustegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil. Brutosummadena esitatakse kõik põhilised investeeringustegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete liigid (ostmisel tehtud väljamaksed tuleb näidata eraldi müügil laekunud summadest), sealhulgas (RTJ 2, punkt 40):

- materiaalse ja immateriaalse põhivarade ost ja müük;
- kinnisvarainvesteeringute ost ja müük;
- tütar- ja sidusettevõtete ost ja müük;
- muude finantsinvesteeringute ost ja müük (finantsasutused kajastavad lühiajaliste finantsinvesteeringute ostu ja müüki äritegevuse all);
- teistele osapooltele antud laenud;
- antud laenude laekumised;
- kauplemisesmärgil soetatud derivatiivide ost ja müük;
- saadud intressid ja dividendi.

Finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil. Brutosummadena esitatakse kõik põhilised finantseerimistegevusega seotud laekumiste ja väljamaksete liigid (RTJ 2, punkt 41):

- laenude saamine,
- saadud laenude tagasimaksmine,
- kapitalirendi maksed,
- aktsiate emiteerimine,
- omaaktsiate ostmine ja müük,
- dividendide maksmine.

Rahavoogude aruande põhjal saame teha kirjete vertikaal- ja horisontaalanalüüsi.

Kokkuvõtvalt võib väita, et ettevõtte poolt koostatud raamatupidamise aruanne on finantsanalüüsi alustala. Seega on oluline, et nendes esitatud informatsioon oleks tõepärane ja annaks ettevõtte majandustegevusest täpse ülevaate. Analüüsides ettevõtte bilanssi, kasumiaruannet ja rahavoogude

aruannet, saab nende andmete põhjal erinevat informatsiooni, kas siis mineviku sündmuste kohta või paremate juhtimisotsuste jaoks tulevikuks.

2.1 Bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude horisontaalanalüüs

Horisontaalanalüüs on finantsaruannete erinevate perioodide näitajate võrdlus ja nende muudatuste väljatoomine absoluutsummas ja protsentuaalselt (Tearu & Krumm, 2005, lk 17). Horisontaalanalüüsis võib võtta ka ühe aasta baasaastaks ja võrrelda teiste aasta andmeid sellega või võrrelda muutusi aastast aastasse (Rünkla, 2003, lk 60). Horisontaalanalüüsi abil saab kindlaks määrata ka need tegevusalad, mis vajavad täiendavaid investeeringuid (Bõtškova & Tearu, 1997, lk 18).

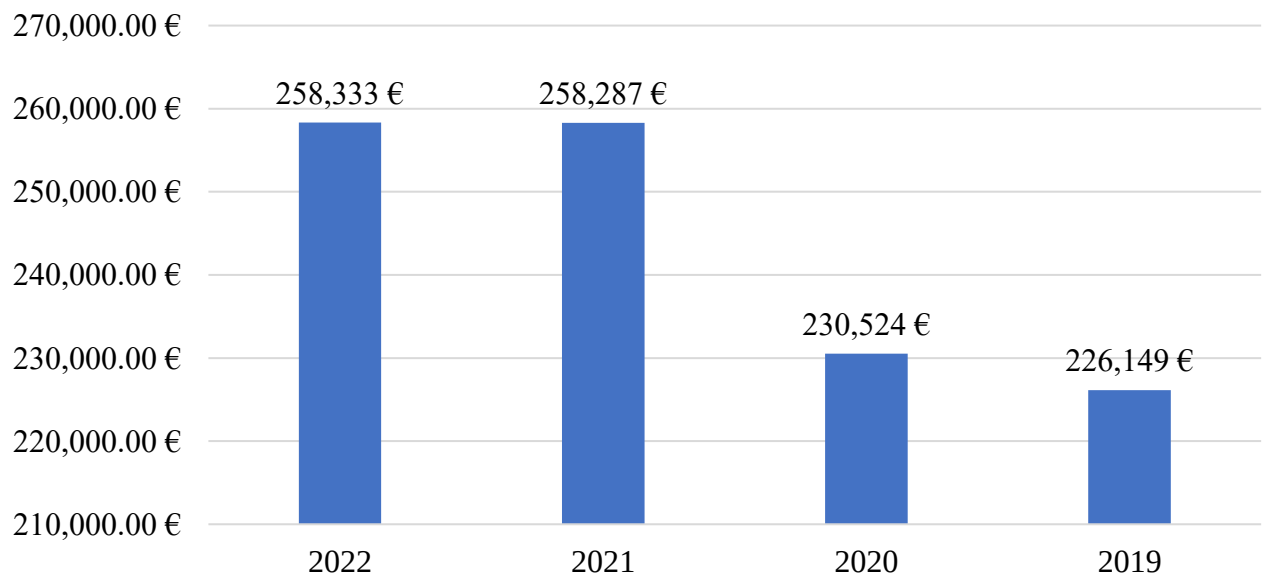
Horisontaalanalüüsis saab kiirelt leida huvi pakkuva kirje muutuse. Muutuste tulemuste leidmiseks tuleks valida kolme kuni viie viimase majandusaasta andmeid, sellest pikem periood ei ole enam asjakohane, sest majandustingimuste, kui ka ettevõtlusolukorra muutumine võib analüüsitulemusi oluliselt mõjutada ja analüüsist saadav info ei ole enam asjakohane. (Nukka, 2018a, lk 11)

Horisontaalanalüüsi arvutusvalem (Wild & Subramanyam, 2009, lk 30):

$$(analüüsitava perioodi näitaja - baasperioodi näitaja) / baasperioodi näitaja * 100 \quad (2)$$

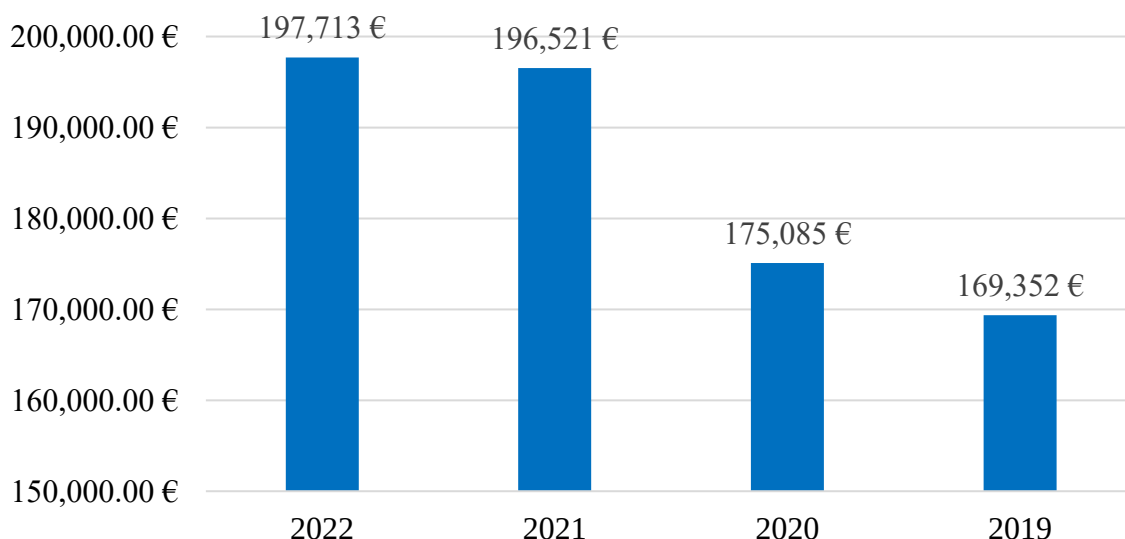
Rahalises väljenduses saab horisontaalanalüüsi abil välja selgitada tulukust või finantsseisundit mõjutavad võtmefaktorid, protsentuaalkuju aitab analüütikul tajuda perspektiivi ja muutuste olulisuse määra. (Rünkla, 2003, lk 60)

Ettevõtte bilansimaht (Joonis 1) on uuritavatel aastatel tõusnud. Kõige suurem tõus toimus 2021. aastal. Bilansi horisontaalanalüüsist selgub, et suurem tõus 2021. aastal aktiva poolel on tingitud suuremast põhivara ja käibevara kirjete tõusust. Põhivara kirje tõusis 12,20%, kuna tehti investeeringuid materiaaletesse ja immateriaalsetesse põhivaradesse. Käibevara kirje tõus on tingitud varude kirje tõusust 98,87%, kuna lennuliiklus hakkas taastuma ja sellest tekkis suurem vajadus varude järgi. Passiva poolel on kõige suurema tõusu teinud lühiajalised kohustised ja aktsiakapital. Aktsiakapital tõusis 2021. aastal 78,07%, kuna tehti sissemakse aktsiakapitali. Võrreldes bilansimahtu 2021. ja 2022. aasta vahel, siis muutus suur ei ole, aga väike tõus on. Tõus on tingitud võlakohustiste kirje tõusust 30,93% ja varude kirje tõusis 107,97%.

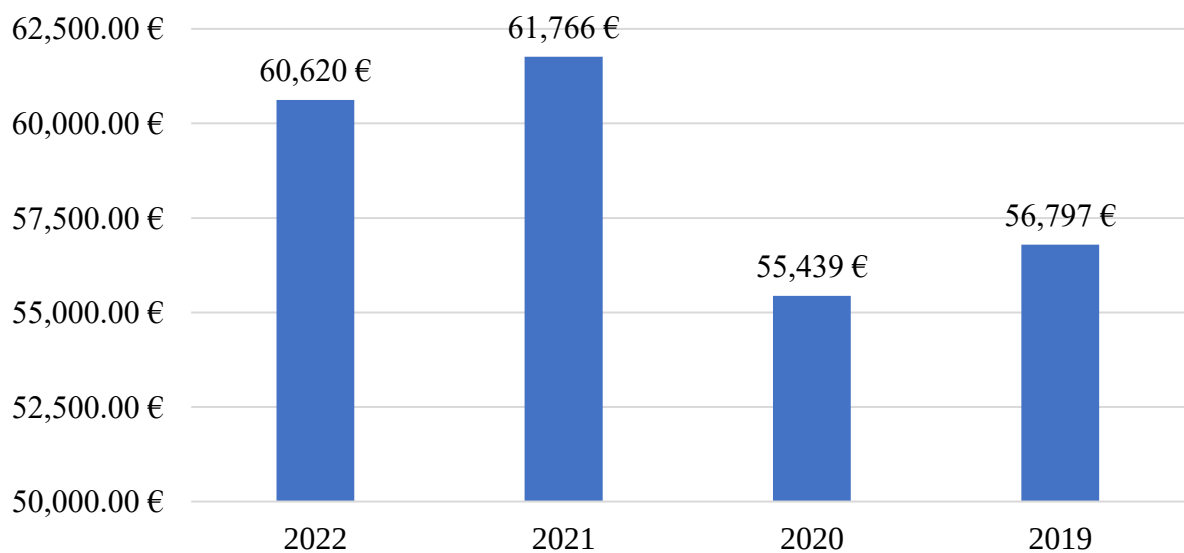
Joonis 1. Ettevõtte bilansimaht aastatel 2019-2022 (tuhandetes eurodes)

Joonisel 2 on toodud ettevõtte põhivarad aastatel 2019-2022 ja jooniselt on näha, et põhivara on tõusnud 2021. aastal. Kokku põhivara kirje (Lisa 1) suurem tõus 2021. aastal võrreldes aastaga 2020 on tingitud materiaalse ja immateriaalse põhivara tõusust. Tehti suuremaid investeeringuid materiaalse põhivara soetamiseks, mille tõttu põhivara suurenes 12,87% ja soetati immateriaalset põhivara, mis suurendas immateriaalset põhivara kirjet 10,57%. Võrreldes aastat 2022 aastaga 2021, siis materiaalse põhivara kirjel suurt muutust ei ole, kokku põhivara kirje suurenes 0,61%. Kui vaadata põhivara kirjeid eraldi, siis on näha, et immateriaalne põhivara on suurenenud 50,09% ja ettemaksed põhivara eest kirje vähenes 84,14%. Suurema tõusu on teinud ka kasutusõiguse alusel kasutatavad varad, mis on tõusnud 40,68% ja kinnisvarainvesteeringud on tõusnud 11,12%.

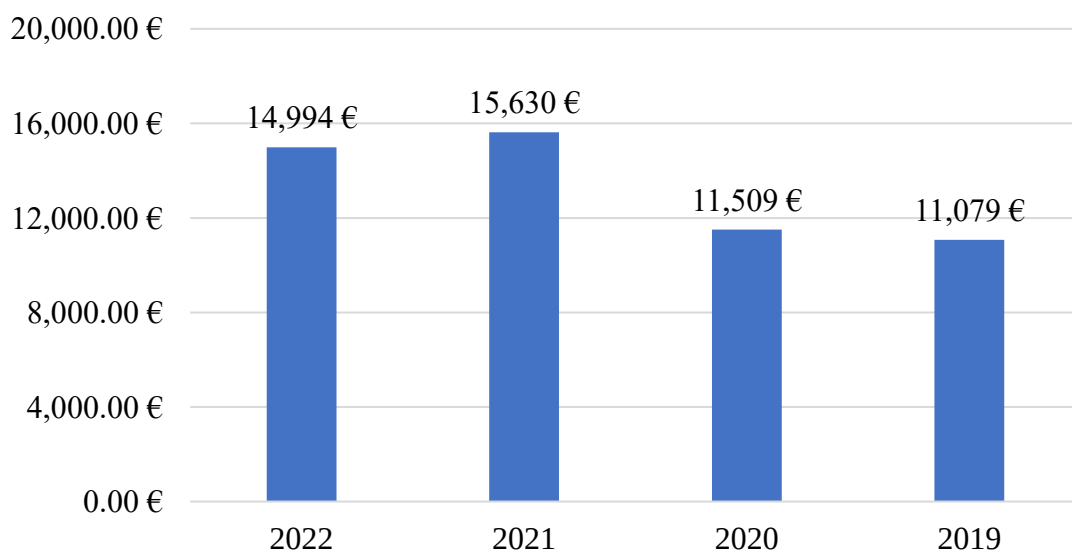
Joonis 2. Ettevõtte põhivarad aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Joonisel 3 on ettevõtte käibevarad aastatel 2019-2022, millelt on näha, et käibevarade maht on tõusnud 2021. aastal. Käibevara kokku kirje (Lisa 1) suurem tõus oli aastal 2021 võrreldes aastaga 2020. Tõus on tingitud varude suurenemisest 98,87%, mille on põhjustanud lennuliinide taasavamine ja sellest tulenes ka vajadus varude suurendamise järgi. Kui võrrelda varude kirje muutust 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga, siis on näha, et varude täiendamise vajadust ei ole olnud. Kuna varudena kajastatakse peamiselt lennukite jäätõrjevahendeid ja äriklassi toitu, siis lennuliikluse sulgemise tõttu nende soetamiseks vajadust ei olnud. Võrreldes varude kirjet 2021. aastal 2020. aastaga, siis lennuliikluse avamisel on tekkinud ka vajadus varude suurendamiseks ja need on tõusnud 98,87%. Aastal 2022 on varud suurenenud 107,97% võrreldes 2021. aastaga. Raha kirje on vähenenud 2020. aastal 2,70% võrreldes 2019. aastaga ja tõusnud 2021. aastal 0,60% võrreldes 2020. aastaga ning 2022. aastal tõusis 2,37% võrreldes aastaga 2021. Raha kirjel väga suuri muutusi ei ole. Nõuded ja ettemaksed on tõusnud 102,43% aastal 2021 võrreldes aastaga 2020, mis on ilmselt seetõttu, et COVID-19 viirusekriisi tulek on tekitanud ostjatele makseraskuseid. Nõuded ja ettemaksed on vähenenud 2022. aastal 25,35% võrreldes aastaga 2021, mis on eelkõige tingitud sellest, et nõue sihtfinantseerimise eest ja maksude ettemaksed on vähenenud.

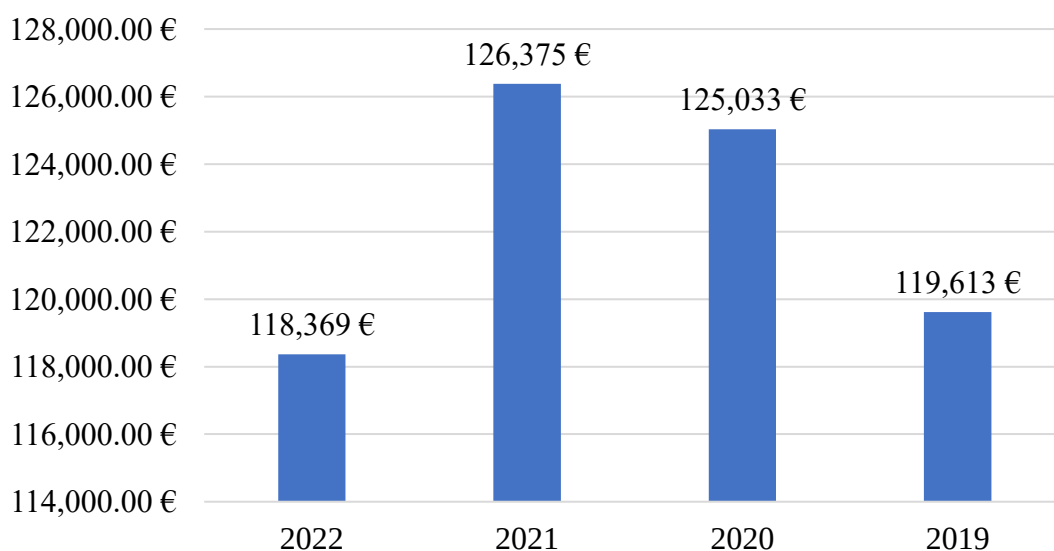
Joonis 3. Ettevõtte käibevarad aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Joonisel 4 on ettevõtte lühiajalised kohustised aastatel 2019-2022. Lühiajalised kohustised on tõusnud 2021. aastal. Lühiajaliste kohustiste kirjete (Lisa 1) horisontaalanalüüsis on näha, et 2020. aastal on lühiajalised kohustised tõusnud 3,88% võrreldes aastaga 2019. Võlakohustused on mõlemal aastal samal tasemel, seega seal muutusi ei ole. Võlad ja ettemaksed on tõusnud 9,41%, mis on tingitud põhivara soetamisest. Rendikohustised on vähenenud 21,74% ja eraldised 53,73%. Aastal 2021 on võlakohustused suurenenud 11,10% võrreldes aastaga 2020, mis on tingitud sellest, et pikaajalise pangalaenu tagasimakse osa järgmisel perioodil on suurenenud. Võlad ja ettemaksed on suurenenud 49,80%, mis on seoses varude 98,87% tõusuga samu aastaid vaadates. Kuna varusid oli vaja täiendada, siis on suurenenud ka võlad tarnijatele. Rendikohustised on vähenenud 8,30% ja eraldised vähenesid 100%. Võlakohustused on 2022. aastal suurenenud 30,93% võrreldes 2021. aastaga, mis on tingitud pikaajalise laenu lühiajalise osa ja intressikohustuse suurenemisega. See on tingitud sellest, et Euroopa Keskpank tõstis intresse hinnatõusu surve vähendamiseks ja seetõttu tõusis Euribor, mis kasvatas ettevõtte laenukuluseid. Võlad ja ettemaksed on vähenenud 14,84% ja eraldisi ei ole.

Joonis 4. Ettevõtte lühiajalised kohustised aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

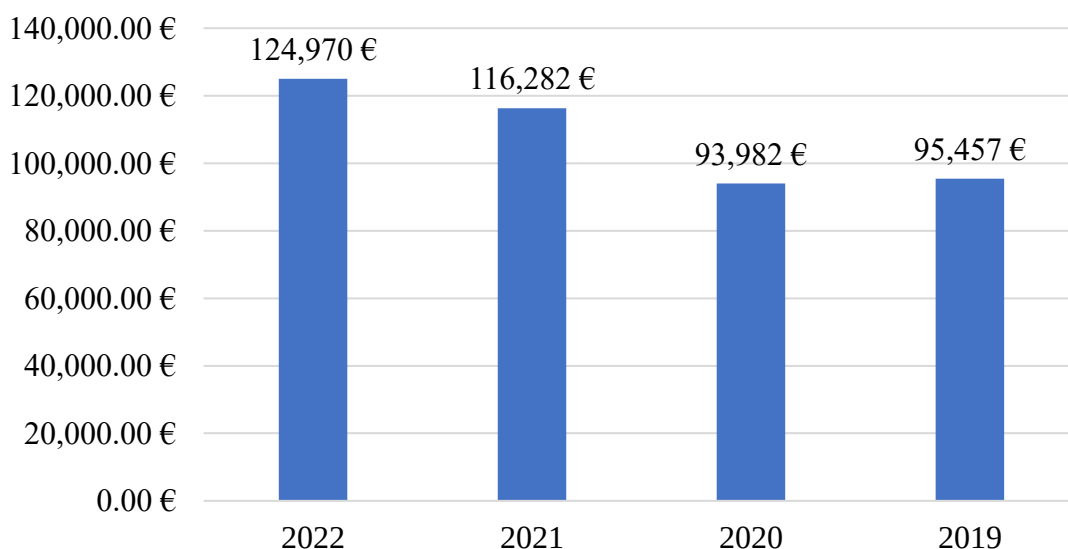
Joonisel 5 on ettevõtte pikaajalised laenud aastatel 2019-2022, millelt on näha, et kriisiaastatel on pikaajaliste laenude maht suurenenud. Pikaajalised võlakohustused (Lisa 1) on suurenenud 2020. aastal 15,87% võrreldes 2019. aastaga, kuna võeti pangalaen. Sihtfinantseerimine vähenes 1,61% ja rendikohustused vähenesid 50,00%. Võlakohustused langesid 2021. aastal 7,43% võrreldes aastaga 2020, sest pikaajalise laenu lühiajaline osa suurenes.

Joonis 5. Ettevõtte pikaajalised kohustised aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Joonisel 6 on ettevõtte omakapital aastatel 2019-2022. Aastal 2020 on omakapital teinud väikese languse, aga järgneval kahel aastal tõusnud. Aktsiakapitali kirje (Lisa 1) tõusis 2020. aastal 2,08% võrreldes 2019. aastaga. Ettevõtte sai Vabariigi valitsuselt mitterahalise sissemakse, mille väärtus oli

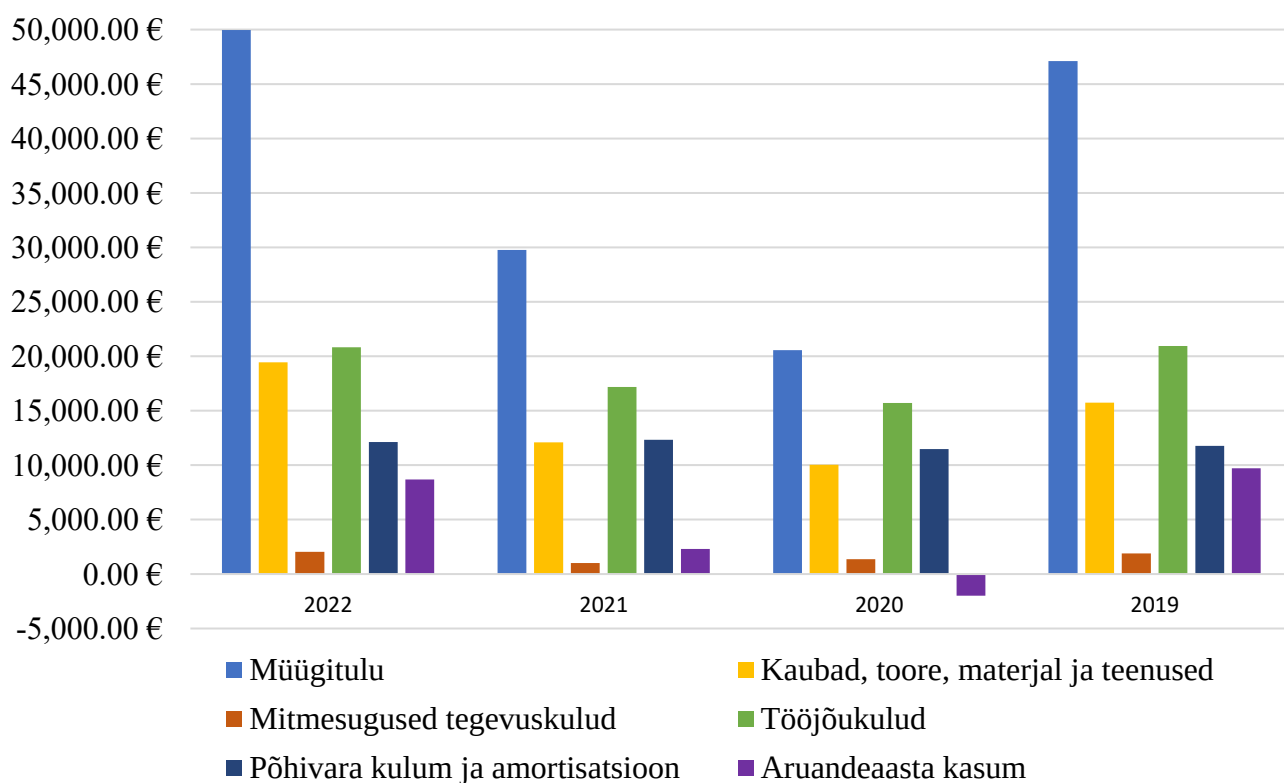
522 000 eurot. Kohustuslik reservkapital jäi samale tasemele ja jaotamata kasum vähenes 2,94% 2020. kahjumi tõttu. Aastal 2021 aktsiakapital tõusis 78,07% võrreldes aastaga 2020. Tehti 20 miljoni euro suurune sissemakse suuremate investeeringute tarbeks. Kohustuslik reservkapital jäi samale tasemele ja jaotamata kasum suurenes 2,3 miljoni euro võrra aruandeaasta kasumi arvelt. Aastal 2022 on näha, et ettevõttel läheb paremini ja jaotamata kasum on tõusnud 12,58%. Kohustuslik reservkapital suurenes kasumi jaotuse tõttu 115 000 eurot.

Joonis 6. Ettevõtte omakapital aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Joonisel 7 on kasumiaruandest müügitulu, kulude ja aruandeaasta kasumi/kahjumi kirjed aastatel 2019-2022, millelt on näha suuremad muutused kriisiaastatel. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist (Lisa 2) selgub, et müügitulu on langenud 2020. aastal 56,38% võrreldes 2019. aastaga, kuna aastal 2020 COVID-19 viirusekriisist kehtestatud piirangute tõttu lennukid ei lennanud ja ettevõtte müügitulu langes seetõttu 26,5 miljoni eurot. Samu aastaid võrreldes on näha, et tööjõukulud vähenesid 25,03%, kuna lennukid ei lennanud, siis ei olnud ka vajadust nii suurel hulgal tööjõu järgi, ning tehti suurem koondamine, et vähendada kulusid. Kaubad, toore, materjal ja teenused kirje langes 36,25%, sest piirangute tõttu vähenesid kulutused lennuradade hoolduses, reisijate ja õhusõidukitega seotud kulud ning muud kulud. Viirusekriisi tuleku aasta lõppes 1,9 miljoni euro suuruse kahjumiga. Aasta 2021 võrreldes aastaga 2020 on juba parem, müügitulu on tõusnud 44,86% ja koos müügituluga on tõusnud ka kaubad, toore, materjal ja teenused kirje 20,49%, on näha, et lennuliiklust on hakatud taastama ja teenuste pakkumiseks vajaminevad kulutused on suurenenud. Samuti on reisijate teenindamiseks suurendatud tööjõudu 9,48%. Aastal 2021 teenis ettevõtte 2,3 miljoni eurot kasumit. Aasta 2022 horisontaalanalüüsist on näha, et ettevõtte on jõudsalt taastunud ja müügitulu on

suurenenud 67,77% võrreldes 2021. aastaga. Tööjõudu on suurendatud ja tööjõukulud on tõusnud 21,12%. Kaubad, toore, materjal ja teenuste kulud on tõusnud 60,80% ja mitmesugused tegevuskulud on tõusnud 103,40%. Nende kirjete tõusudel on ilmselt juba ka energiakriisi mõju tunda, kuna 2021. aastal alguse saanud energiakriisi tõttu on 2022. aastal oluliselt tõusnud kaupade ja teenuste hinnad. Aastal 2022 suurenes ettevõtte aruandeaasta kasum 277,74% võrreldes eelneva aastaga, mis on päris hea tulemus.

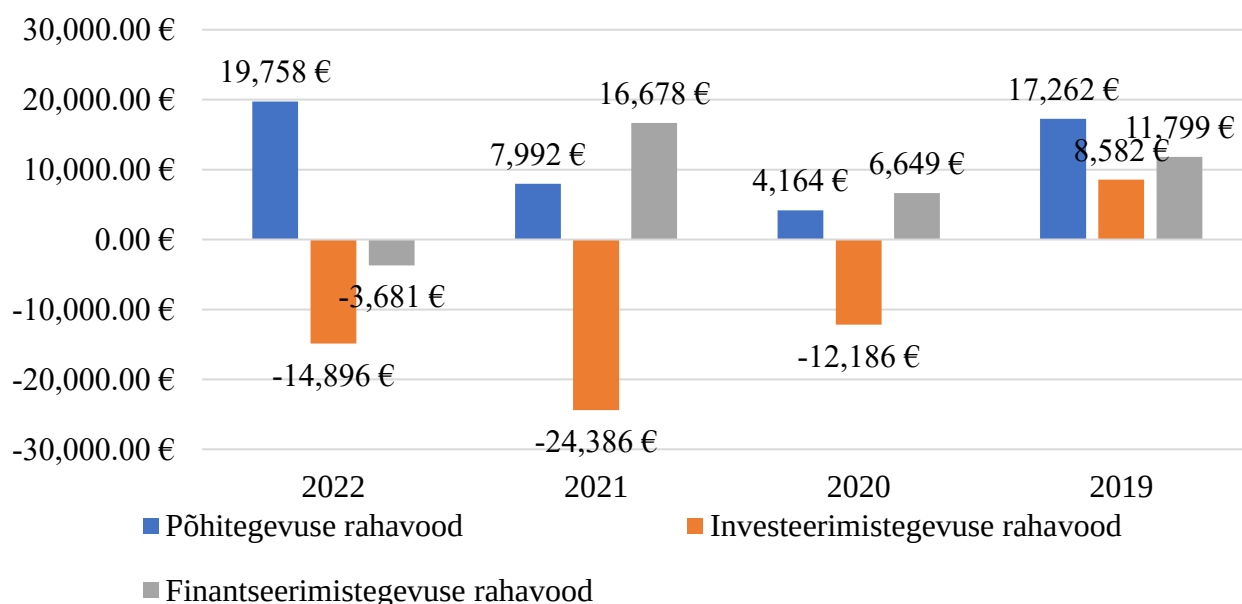

Joonis 7. Kasumiaruande müügitulu, kulud ja kasum aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Ettevõtte kajastab rahavood otsemeetodil. Joonisel 8 on näha ettevõtte rahavoogude aruande põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogusid aastatel 2019-2022. Põhitegevuse rahavood (Lisa 3) on 2020. ja 2021. aastal madalamad võrreldes kriisieelse 2019. aastaga. Aastal 2020 vähenes laekumine klientidelt 48,58% võrreldes kriisieelse 2019. aastaga. COVID-19 viirusekriisi tulek pani ettevõttel tegevuse seisma ja seetõttu vähenesid ka laekumised klientidelt. Kriisi mõju on näha ka tarnijatele ja töötajatele tasutud kirjelt. Aastal 2020 vähenes kirje 25,70% võrreldes 2019. aastaga. Töötasud on vähenenud, kuna toimus suurem koondamine, et vähendada tööjõukulusid ning kuna ettevõtte tegevus oli minimaalne ei olnud vajadust ka varude täiendamiseks, mis vähendas makseid tarnijatele.

Investeeringustegevuse rahavoog on kriisieelsel 2019. aastal positiivne ning järgneval kolmel aastal negatiivne. Aastal 2020 on tasumised materiaalse-, immateriaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute eest suurenenud 15,85% võrreldes 2019. aastaga ja 2021. aastal suurenes 151,65% võrreldes aastaga 2020, seega on näha, et kriisiaastatel tehti mingil määral investeeringuid kuna rahajääk oli suur ja ettevõtte sai seda lubada. Põhivara müügist laekumised suurenesid 2020. aastal 341,67% võrreldes 2019. aastaga. Aastal 2020 on ettevõtte pidanud tagastama riigile nende poolt saadud sihtfinantseeringust 1,4 miljonit eurot.

Finantseeringustegevuse rahavoog langes 2020. aastal 43,65% võrreldes aastaga 2019, vähenesid saadud laenu 28,57%, kuid samas laenu tagasimaksed suurenesid 53,29%. Aastal 2020 on finantseeringustegevuse rahavoog kõige kõrgem, kuna saadi rahaline sissemakse aktsiakapitali.

Joonis 8. Rahavoogude aruande rahavood aastatel 2019-2022, tuhandetes eurodes

Bilansi horisontaalanalüüsist selgus, et vaatamata COVID-19 viirusekriisile tehti mõningaid investeeringuid põhivaradesse. Suuremad investeeringud pandi küll ootele ja sellest ka suur rahajääk. Varude kirjel on näha viirusekriisi mõju, mil kriisi esimesel aastal varud vähenesid ja kui lennuliiklust hakati avama, siis on ka varud suurenenud. Varude kirje suure tõusu põhjuseks 2022. aastal lisaks nõudlusele on ka energiakriisist tulenev kaupade ja teenuste hinnatõus. Samuti on suurenenud nõuded ja ettemaksed kirje, kuna ostjatel tekkisid viirusekriisist kehtestatud piirangute tõttu makseraskused. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist oli näha viirusekriisi mõju müügitulule, mis langes 2020. aastal 56,38%. Samuti on kasumiaruande kaubad, toore, materjal ja teenused ning mitmesuguste

tegevuskulude kirjete suures tõus 2022. aastal näha energiakriisi mõju, mis on oluliselt tõstnud kõiki kaupade ja teenuste hindu.

2.2 Bilansi ja kasumiaruande vertikaalanalüüs

Kui horisontaalanalüüsi abil saame võrrelda erinevate perioodide näitajate võrdlust, siis vertikaalanalüüsi abil leiame mingi näitaja osakaalu üldkogumist. Näiteks kasumiaruande puhul on müügitulu 100% ja sellest leiame iga näitaja osakaalu protsendina. Bilansis saame näiteks leida, mitu protsenti moodustavad varud koguvarest. (Maynard, 2013, lk 192) Vertikaalanalüüsi abil selgub, millised muutused on toimunud struktuuris aruandeperioodi jooksul ja neid muutusi saab võrrelda eelnevate perioodidega (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 12).

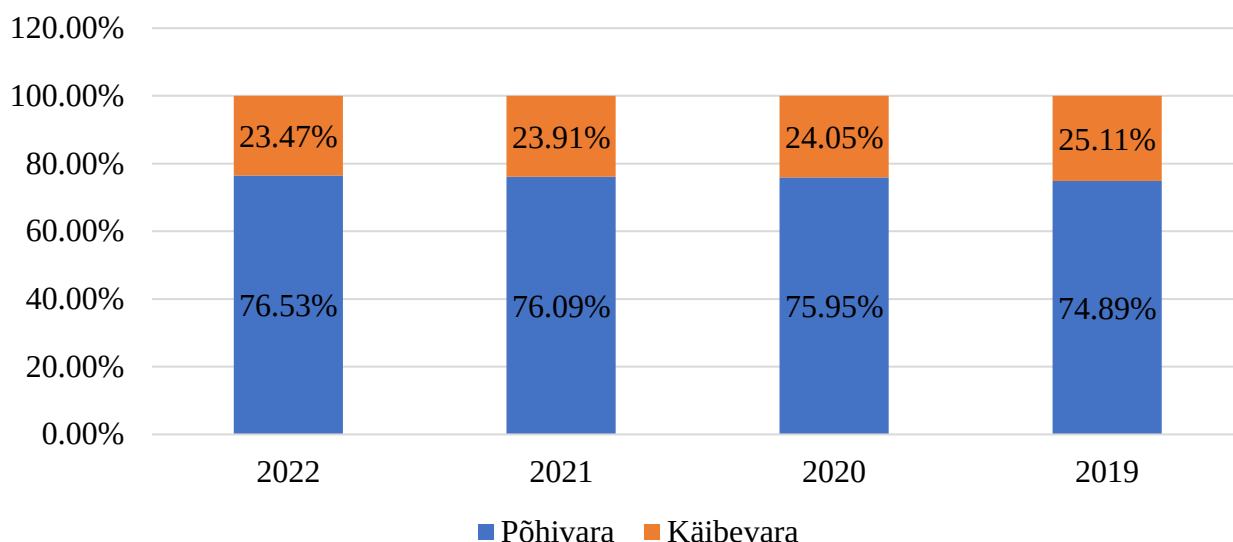
Vertikaalanalüüsi arvutusvalem (Otsus-Carpenter, 2017):

$$(\text{Analüüsitava näitaja/baasnäitaja}) * 100 \quad (3)$$

Kasumiaruande vertikaalanalüüsis näeme ettevõtte juhatuse otsuste mõju, kuidas on juhitud kulusid ning näitab kasumi või kahjumi kujunemist (Nukka, 2018a, lk 13).

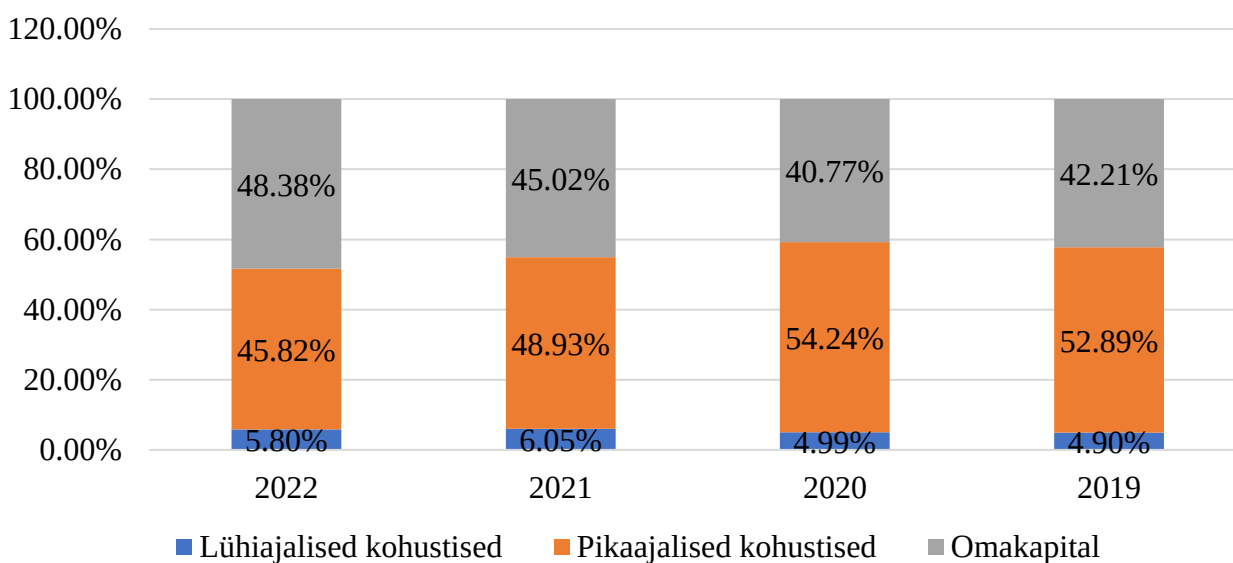
Vertikaalanalüüsi puhul leiame näitajate osakaalu üldkogumist, saadud tulemused esitatakse tulpdiagrammina. Kõige mõistlikum oleks analüüsida kolme kuni viie viimase majandusaasta aruandeid.

Ettevõtte bilansi vertikaalanalüüs on Lisas 4. Aktiva poolel põhivara kokku ja käibevara kokku kirjete (Joonis 9) vertikaalanalüüsist on näha, et põhivara ja käibevara struktuur uuritavatel aastatel väga muutunud ei ole. Põhivara kirjel on väike tõus aastate jooksul, kuna on soetatud materiaalsel ja immateriaalsel põhivara. Aastal 2020 ja 2021 on tehtud ka ettemakseid põhivara eest, mis on tõstnud põhivara osakaalu koguvarest. Kui vaadata käibevara kirjete osakaalu koguvarest, siis on näha, et 2022. aastal on varude osakaal hakanud tõusma, mis näitab, et ettevõtte tegutseb ja on vajadus suurendada varusid.

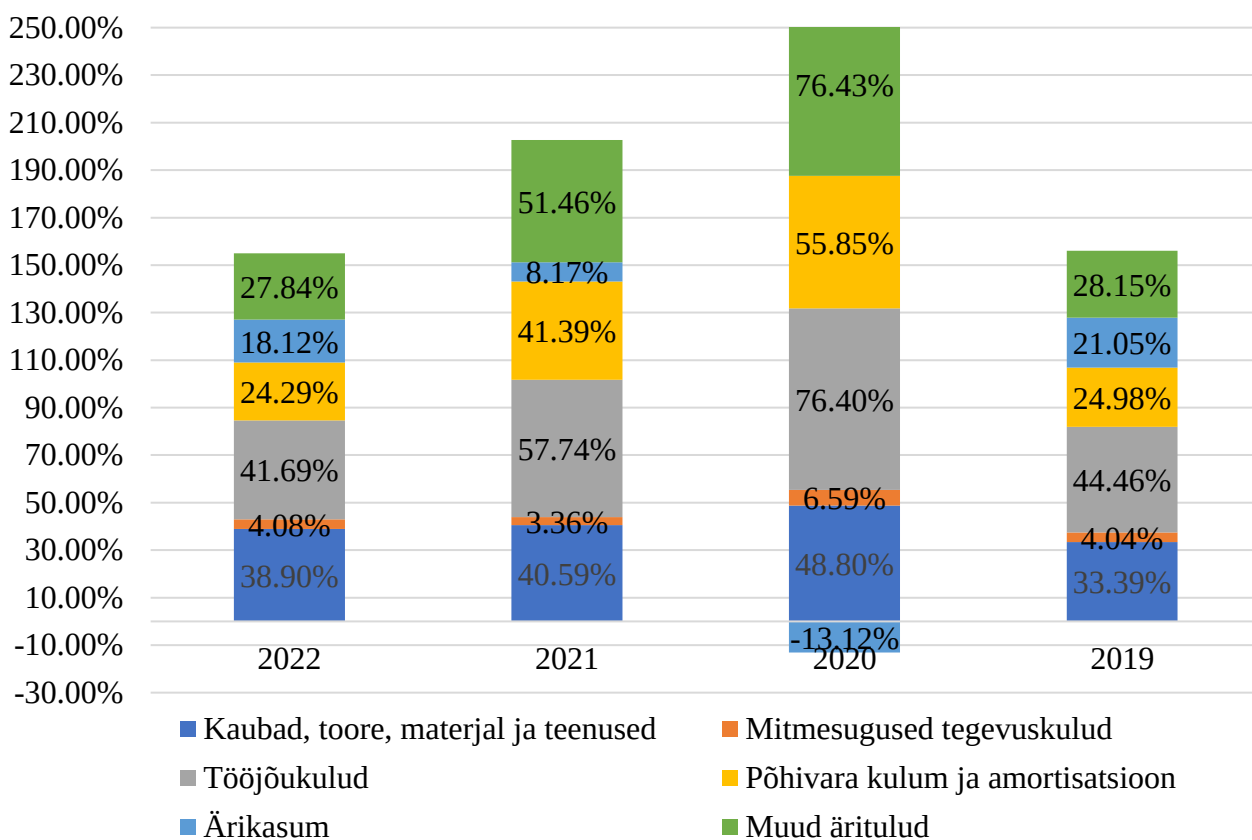
Joonis 9. Põhivara ja käibevara kirjete vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022, %

Passiva poole lühiajaliste- ja pikaajaliste kohustiste ning omakapitali kirjete (Joonis 10) vertikaalanalüüsis väga suuri muutusi ei ole. Omakapitali osakaal kogukapitalist on 2022. ja 2021. aastal kõige suurem, kuna 2021. aastal tehti suuremate investeeringute jaoks sissemakse aktsiakapitali ning aktsiakapitali osatähtsus oli 2022. ja 2021. aastal 17,66%. Pikaajaliste laenude osakaal on kõige suurem 2020. aastal, kuna võeti pangalaenu ja sel aastal oli ka pikaajaliste võlakohustuste kirje kõige kõrgem 21,27%. Võlad ja ettemaksed kirje osakaal lühiajalistest kohustistest oli kõige kõrgem 2021. aastal (4,62%), mis on tekkinud suurenenud võlgadest kaupade ja teenuste eest.

Joonis 10. Lühi- ja pikaajaliste kohustiste ning omakapitali vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022, %

Kasumiaruande vertikaalanalüüsisist (Lisa 5) selgub, et 2019. aastal on kõige suurem osakaal müügitulust tööjõukuludel ning seejärel kaubad, toore, materjal ja teenused, aruandeaasta kasum moodustab müügitulust 20,62%. Järgneval kahel aastal on näha viirusekriisi mõjusid (Joonis 11), põhivara kulum ja amortisatsiooni osakaal on suurenenud, kuna on vähenenud muud põhitegevusega seotud kulutused ja samuti on suurenenud muude äritulude osakaal. Aastal 2022 on erinevate kirjete osakaal juba sarnane kriisieelsele 2019. aastale. Muude äritulude ja põhivara kulumi osakaal müügitulust on vähenenud ja põhitegevusega seotud kulude osakaal on suurenenud ja enam vähem samal tasemel, kui oli 2019. aastal.

Joonis 11. Kasumiaruande kirjete vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022, %

Bilansi vertikaalanalüüsis väga suuri kõrvalekaldeid ei ole. Ettevõtte on jätkuvalt ka kriisi aastal teinud mõningaid investeeringuid materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamiseks. Tervisekriisi tuleku aastal on näha, et varude osakaal on vähenenud, kuna reisijaid ei olnud ja lennukid ei lennanud, siis ei olnud vajadust ka varude täiendamiseks. Nõuded ja ettemaksed kirje osakaal on kõige suurem 2021. aastal 4,42%, kuna tervisekriisi tulek on tekitanud makseraskuseid ostjatele. Kasumiaruande tulemustest on näha COVID-19 viirusekriisi tuleku mõju. Kirjete osakaaludes on kriisiaastatel muutused. Esimene 2020. kriisi aasta lõppes ettevõttele kahjumiga. Müügitulu suur vähenemine on

tõstnud põhivara kulumi ja amortisatsiooni osakaalu kriisiaastatel. Aastaks 2022 on viirusekriis lõppenud ja lennuliinid taasavatud ning kasumiaruande vertikaalanalüüsi struktuurist on näha, et seis on taastunud enam vähem kriisieelsele 2019. aasta tasemele. Kuid 2022. aasta kaubad, toore ja materjali kulude kirjel on näha energiakriisist põhjustatud hinnatõusu, mis on suurendanud kulusid.

2.3 Suhtarvude analüüs

Suhtarv mõõdab kahe erineva näitaja suhet. Finantssuhtarvud võimaldavad analüüsijal teha ettevõtte rahanduslike näitajate võrdlusi erinevatel perioodidel. Suhtarvudega on mõtet analüüsida viimast 3-5 aastat. Siis on näha, kas ettevõtte finantsseis on paranenud või halvenenud. (Kõomägi, 2006, lk 112)

Suhtarvud iseloomustavad ettevõtte erinevaid külgi. Osad suhtarvud pakuvad huvi ettevõtte aktsionäridele, teised lühiajalistele võlausaldajatele, kolmandad pikaajalistele kreditoridele ja juhtkonnale. (Rünkla, 2003, lk 60)

Finantssuhtarve võib tuletada palju ja erinevaid. Ühe suhtarvuga pole võimalik anda täielikku ülevaadet ettevõtte finantsseisukorrast. Milliseid suhtarve kasutada, sõltub huvigrupist, kelle seisukohast finantsaruandeid analüüsitakse. Ettevõtte osanikke ja potentsiaalseid investoreid huvitab pikaajaline kasumi teenimine ning ettevõtte jätkuv tegutsemine. Laenuandjaid ehk kreditore huvitab ettevõtte kapitalistruktuur, raha õigeaegne laekumine ja võime genereerida raha põhitegevusest. (Nukka, 2018b, lk 10)

Järgmistes alapeatükkides on vaatluse all järgnevad suhtarvud (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19-25):

- 1) maksevõime ehk likviidsussuhtarvud-näitab ettevõtte võimet tasuda võlgnevused õigeaegselt;
- 2) finantsvõimendus ehk võõrkapitali kasutamise analüüs;
- 3) varade kasutamise efektiivsuse analüüs- näitab, kui efektiivselt ettevõtte kasutab oma varasid;
- 4) tasuvus ehk rentaabluse analüüs- näitab tervikuna ettevõtte efektiivsust.

2.3.1 Maksevõime ehk likviidsuse analüüs

Kreditoride seisukohalt on oluline teada, kui hea maksevõimega ettevõtte on ja maksevõime suhtarvud aitavad välja selgitada, ettevõtte võimet nõudeid õigeaegselt tasuma (Raudsepp, 1999, lk 139-141).

Ettevõtte pankroti põhjustab enamasti maksejõuetus ja seega on maksevõime analüüs üks olulisemaid (Kõomägi, 2006, lk 119). Maksevõime ehk likviidsus näitab ettevõtte võimet täita oma kohustisi õigeaegselt ning ettevõtte käibevarad jagunevad neljaks (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19):

- sularaha ja pangakontod;
- lühiajalised väärtpaberid;
- lühiajaline võlgnevus;
- varud.

Maksevõime analüüsis võrreldakse käibevara lühiajaliste kohustistega. Käibevarade ja lühiajaliste kohustiste eeliseks on see, et nende bilansiline maksumus ning turuväärtus peaksid olema küllaltki sarnased. Maksevõime analüüsi viiakse läbi bilansi andmete põhjal. Maksevõime näitaja iseloomustab seis bilansi koostamise hetkel, see tähendab selle kuupäeva seisuga, millal bilanss on koostatud. (Teearu & Krumm, 2005, lk 19)

Maksevõime suhtarvud jagunevad lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalised maksevõime näitajad iseloomustavad ettevõtte võimet täita oma lühiajalisi kohustisi, selleks peab ettevõttel olema vaba raha või muid varasid, mida saab kiirelt rahaks muuta. (Maynard, 2013, lk 203-204) Pikaajalised maksevõime näitajad iseloomustavad ettevõtte võimet täita oma pikaajalisi kohustisi (Teearu & Krumm, 2005, lk 21). Lühiajalisteks kohustisteks loetakse kohustisi, mis tuleb tasuda vähemalt ühe aasta jooksul ja pikaajaliste kohustiste alla kuuluvad kohustised, mille tasumise aeg on üle aasta (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 13).

Puhaskäibekapital näitab, mitu korda ületab käibevarade maksumus lühiajalisi kohustisi. Mida suurem näitaja on, seda parem on ettevõtte maksevõime. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19)

Puhaskäibekapitali valem (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19):

$$\text{Puhaskäibekapital} = \text{käibevarad} - \text{lühiajalised kohustised} \quad (4)$$

Negatiivse tulemuse puhul kasutab ettevõtte põhivara soetuseks lühiajalist kapitali, kuid rahandusteooria järgi tuleks põhivara soetuseks kasutada pikaajalist kapitali. Kui seda reeglit ei järgita, siis võib tekkida negatiivne puhaskäibekapital ja see on üks peamisi põhjuseid, miks ettevõtted lähevad pankrotti. (Kõomägi, 2006, lk 121-122)

Ettevõtte puhaskäibekapital on uuritavatel perioodidel küllaltki stabiilne. Tabelist 1 on näha, et aastal 2019 oli puhaskäibekapital 45,7 mln €, järgneval aastal vähenes 1,7 mln €, seejärel 2021. aastal

suurenes 2,2 mln € ja aastal 2022 oli puhaskäibekapital 45,6 mln €. Puhaskäibekapitali on ettevõttel päris palju ja see on tingitud suurest rahajäägist. Hakati planeerima suuremaid investeeringuid, kuid siis tuli COVID-19 viirusekriis ja need jäid ootele, kuna olukord tekitas palju ebakindlust ja ei olnud teada, kui kaua selline keeruline olukord veel kestab.

Tabel 1. Ettevõtte maksevõime ehk likviidsussuhtarvud

Maksevõime näitajad	2022	2021	2020	2019
Puhaskäibekapital	45,6 mln €	46,1 mln €	43,9 mln €	45,7 mln €
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	4,04	3,95	4,82	5,13
Likviidsuskordaja	3,78	3,62	4,56	5,03
Maksevalmiduse kordaja	3,40	3,19	4,30	4,59

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja näitab ettevõtte võimet katta käibevaradega hetkel olevaid lühiajalisi kohustisi (Rünkla, 2003, lk 64).

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja valem (Rünkla, 2003, lk 64):

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja} = \text{käibevara} / \text{lühiajalised kohustised} \quad (5)$$

Suhtarvu liialt kõrge väärtus näitab ettevõtte liigseid rahamahutusi käibevaradesse, ressursside ebaefektiivset kasutamist (Tearu & Krumm, 2005, lk 19).

Üldjuhul peaks lühiajalise võlgnevuse kattekordaja olema kahe ja ühe vahel, aga olenevalt konkreetsest firmast ja tegevusalast võib kõrvalekalle sellest olla suur. Firma, kelle lühiajalise võlgnevuse kattekordaja on madal, võib kogeda likviidsusraskusi, kuna ei suuda oma käibevara investeeringuid kooskõlas kätte jõudvate jooksvate maksukohustuste tähtaegadega rahaks muuta. (Rünkla, 2003, lk 64)

Võlausaldajate silmis, eriti lühiajaliste, on kõrgem suhtarvu näitaja parem, sest see näitab, et ettevõttel ei tekiks raskusi kohustiste tasumisel. Kui lühiajalise võlgnevuse kattekordaja näitaja on alla ühe, siis see võib viidata raha ebatõhusale kasutamisele. (Hillier, *et al*, 2021, lk 68)

Ettevõtte lühiajalise võlgnevuse kattekordaja väärtused (Tabel 1) on kõrged, 2019. aastal oli näitaja 5,13 ja kahel järgneval aastal on näitaja langenud ning seejärel tõusnud, 2022. aastal on näitaja 4,04. Näitaja on küll 2020. ja 2021. aastal langenud, kuid on sellegipoolest üle teoorias välja toodud heast vahemikust. Ettevõttel on väga suured rahavarud, mis on tingitud 2019. aastal laekunud pangalaenust ja sihtfinantseeringust. COVID-19 viirusekriisi tulek tekitas raske majandusliku olukorra ettevõttele ja seetõttu jäeti suuremad investeeringud tegemata ja laekunud raha jäi ootele.

Likviidsuskordaja näitab ettevõtte võimet täita oma lühiajalisi kohustusi kasutades kõige likviidsemaid käibevarasid (Rünkla, 2003).

Selle näitaja puhul ei arvestata arvutamisel laovarusi, mis annab parema ülevaate ettevõtte võimest teenida raha kõige likviidsematest varadest (Bragg, 2005, lk 102).

Likviidsuskordaja valem (Maynard, 2013, lk 204):

$$\text{Likviidsuskordaja} = \text{käibevara} - \text{laovarud} / \text{lühiajalised kohustised} \quad (6)$$

Likviidsuskordaja näitajate vahemikud (Kõomägi, 2006):

- 0,9- hea,
- 0,89- rahuldav,
- 0,3- nõrk.

Näitaja tulemus üle ühe näitab, et ettevõttel ei ole lühiajaliste kohustiste tasumisega probleeme ja näitaja tulemus väiksem, kui 0,3 viitab ettevõtte probleemile tasuda lühiajalisi kohustisi õigeaegselt. Selleks, et näitajat parandada tuleks suurendada likviidset käibevara ja vähendada lühiajalisi kohustisi. (Nukka, 2018b, lk 11) Seda näitajat nimetatakse ka happetestiks, see on kõige asjakohasem mõõt, mis näitab ettevõtte võimet täita oma kohustusi tähtaegade saabumisel, kuna see jätab arvutuses välja kõige vähem likviidsemad käibevarad (Maynard, 2013, lk 204).

Ettevõtte likviidsuskordaja näitajad (Tabel 1) on langenud, kuid on sellegipoolest väga head. Aastal 2019 oli näitaja 5,03 ja 2022. aastal 3,78. Näitajad on kriisi aastatel langenud, aga ikkagi kordades üle teoorias välja toodud hea vahemikust, mis on 0,9. Kõrget näitajat mõjutab raha suur jääk. Selle näitaja puhul on käibevarast lahutatud laovarud, aga ettevõtte põhitulu ei tule varudest ja varudena kajastatakse põhiliselt jäätörjevahendeid ja äriklassi toit.

Maksevalmiduse kordaja näitab, kui suurt osa lühiajalistest kohustistest on ettevõtte võimeline kohe tasuma (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 20). Kordaja väärtus peaks olema vahemikus 0,1-0,2 (Teearu & Krumm, 2005, lk 20).

Maksevalmiduse kordaja valem (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 20):

$$\text{Maksevalmiduse kordaja} = \text{raha} + \text{lühiajalised väärtpaberid} / \text{lühiajalised kohustised} \quad (7)$$

Suhtarvu arvutamisel on murru lugejas kõige likviidsemad varad, milleks on raha ja lühiajalised väärtpaberid, kuid raha hulgal ei ole tähtsust, kui ettevõttel on võimalik juurde laenata, näiteks on avatud krediit ning seda ei võta ükski valem arvesse (Raudsepp, 1999, lk 142).

Maksevalmiduse kordaja näitajad (Tabel 1) on oluliselt kõrgemad, kui on teoorias soovitatud hea vahemik. Aastal 2019 oli näitaja 4,59, seejärel on näitaja langenud ning tõusnud 2022. aastaks 3,40. Horisontaalanalüüsi tulemustest on näha, et 2020. aastal on raha kirje langenud 2,70% ja lühiajalised kohustised on tõusnud 3,88% võrreldes 2019. aastaga ning sellest ka väike langus. Aastal 2021 on lühiajalised kohustised tõusnud 35,80%, mille tõttu oli näitaja väärtus 3,19.

Ettevõtte maksevõime analüüsist selgub, et COVID-19 viirusekriisi tõttu maksevõime näitajad langesid, kuid ei tekitanud ettevõttele makseraskusi. Kui võrrelda 2019. aasta näitajaid 2022. aasta tulemustega, siis on 2022. aastal näitajad madalamad, kuna aasta 2022 näitajaid mõjutab energiakriis. Hinnatõusu surve vähendamiseks tõstis Euroopa Keskpank intressimäärasid ning seetõttu tõusis ka Euribor, mis tõstis ettevõtte laenukulusid. Kõiki lühiajalise maksevõime näitajaid mõjutas ka raha suur jääk, mida ettevõtte oli saanud pangalaenu ja sihtfinantseerimise teel tulevasteks investeeringuteks. Tavaolukorras oleks selline rahajääk ebaotstarbeline, sest seisev raha ei teeni tulu, kuid antud olukorras oli mõistlik jätta suuremad investeeringud ootele ning hoida raha.

2.3.2 Finantsvõimenduse ehk võõrkapitali kasutamise analüüs

Finantsvõimenduse analüüsis lähtutakse sellest, et mida kõikuvam on laenude osatähtsus kapitalistruktuuris, siis seda enam muutub omakapitali ja koguvarade tulusus. Mida rohkem kasutatakse laenatud vahendeid finantseerimisel, seda vähem peavad omanikud ettevõttesse raha paigutama. (Raudsepp, 1999, lk 126)

Ettevõtted kasutavad tavaliselt finantseerimiseks nii laenu- kui ka omakapitali. Võlausaldajad ei ole üldiselt nõus laenu finantseerima, kui omakapitali maht ei paku piisavalt kaitset. Finantsvõimendus näitab, mil määral kasutab ettevõtte finantseerimisel võõrkapitali. (Subramanyam, *et al*, 2003, lk 539)

Mida suurem on laenatud vahendite osakaal, seda suurem on finantsvõimendus, mis omakorda suurendab riski ettevõttel laenude ja intresside tasumisel ning võib viia ettevõtte pankrotti. Kuigi laenudega kaasnevad riskid võivad need aidata ettevõttel ka tulu teenida ehk, kui laenu intressimäär on madalam, kui investeeringust saadud tulu. Seega tuleb ettevõttel leida õige tasakaal võõr- ja omakapitali kasutamise vahel. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 22-23)

Võlakordaja näitab, mitu protsenti varadest on soetatud laenatud rahaga. Näitaja peaks jääma 50% juurde, aga ettevõtte võib edukalt tegutseda ka vahemikus 60-70%. (Tearu & Krumm, 2005, lk 25)

Intresse tuleb tasuda igal juhul ja, kui tekib majanduslangus, siis on püsijäämise eelis ettevõttel, kellel on väiksem võlakordaja (Raudsepp, 1999, lk 186).

Võlakordaja valem (Bõtškova & Tearu, 1997, lk 23):

$$\text{Võlakordaja} = (\text{kohustised} / \text{varade maksumus}) * 100 \quad (8)$$

Võlakordaja näitaja väljendatakse protsentides (Tearu & Krumm, 2005, lk 25).

Üldjuhul finantseerivad ettevõtted 40% oma varast laenude abil ja 60% omavahenditest, kõrgem võlakordaja näitaja suurendab kreditoride riski (Peterson, 2000, lk 127). Kui ettevõtte ei kasuta üldse võõrkapitali või selle osakaal on väike, siis järelikult ei ole ettevõttel tulusaid projekte tegevuse arendamiseks või ei ole leitud võimalust võõrkapitali kaasamiseks (Kõomägi, 2006, lk 125).

Ettevõtte võlakordaja näitajad (Tabel 2) on head ja jäävad uuritavatel aastatel vahemikku 51,62%-59,23%. Kõige kõrgem tulemus 59,23% aastal 2020 on tingitud pikaajaliste kohustiste tõusust, kuna võeti laenu. Aastal 2021 võlakordaja langes ja tulemus oli 54,98%. Langus on tingitud varade suurenemisest, lennuliinide avamisel tekkis vajadus täiendada varusid, mis tõusid 98,9% võrreldes 2020. aastaga ja suurenesid materiaalse- ning immateriaalse põhivara kirjed. Nende tulemuste põhjal võib väita, et ettevõtte kasutab mõistlikus ulatuses varade finantseerimisel laenatud vahendeid. Näitaja kõrgem tulemus näitaks ohtu kreditoridele, kui ettevõttel peaks tekkima finantsraskused.

Tabel 2. Ettevõtte finantsvõimenduse suhtarvud

Finantsvõimenduse näitajad	2022	2021	2020	2019
Võlakordaja, %	51,62	54,98	59,23	57,79
Soliidsuskordaja, %	48,38	45,02	40,77	42,21
Kohustiste ja omakapitali suhe	1,07	1,22	1,45	1,37
Kapitaliseerituse kordaja	0,49	0,52	0,57	0,56
Intresside kattekordaja	24,80	18,16	-22,49	49,35

Soliidsuskordaja näitab omakapitali kasutamise osakaalu varade soetamisel. Liiga kõrge soliidsuskordaja ei näita head ettevõtte juhtimist. (Tearu & Krumm, 2005, lk 26)

Soliidsuskordaja valem (Tearu & Krumm, 2005, lk 26):

$$\text{Soliidsuskordaja} = \text{omakapital} / (\text{kohustised} + \text{omakapital}) * 100 \quad (9)$$

Kui vaadata finantsjuhtimise seisukohalt, siis on ettevõttele võõrkapital odavam, sest risk on laenuandja poolt hinnatud (Nukka, 2018b, lk 12).

Ettevõtte soliiduskordaja näitajad on head (Tabel 2), 2022. aastal oli näitaja 48,38% ning on uuritavatel aastatel üsnagi stabiilne. Kõige madalam oli näitaja 2020. aastal (40,77%), mis on tingitud sellest, et omakapitalis jaotamata kasumi kirje vähenes 2020. aasta kahjumi tõttu.

Kohustiste ja omakapitali suhe näitab võõrkapitali ja omakapitali suhet varade soetamisel ja seda arvutatakse valemiga (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 23):

$$\text{Kohustiste ja omakapitali suhe} = \text{kohustised} / \text{omakapital} \quad (10)$$

Heaks kohustiste ja omakapitali näitajaks peetakse tulemust üks (Peterson, 2021).

Ettevõtte kohustiste ja omakapitali suhte näitajad (Tabel 2) on uuritavatel aastatel vahemikus 1,07-1,45. Kõige madalam on tulemus 2022. aastal 1,07. Tulemused on head ja need näitavad, mitu eurot laenukapitali kasutatakse ühe euro omakapitali kohta. Kõige kõrgem tulemus 2020. aastal 1,45 on tingitud sellest, ettevõtte võttis laenu, mis suurendas kohustisi ja omakapital vähenes kahjumi tõttu. Kõige madalam tulemus on 1,07 aastal 2022, kuna kohustised langesid 6,09% ja omakapital tõusis 7,47% jaotamata kasumi kirje tõusust.

Kapitaliseerituse kordaja näitab pikaajaliste kohustiste osakaalu ettevõtte kapitalis. Eestis on see näitaja 0,3 ja seda leitakse järgmise valemiga (Teearu & Krumm, 2005, lk 25):

$$\text{Kapitaliseerituse kordaja} = \text{pikaajalised kohustised} / (\text{pikaajalised kohustised} + \text{omakapital}) \quad (11)$$

Kapitaliseerituse kordaja näitajate (Tabel 2) tulemustest on näha, et ettevõtte pikaajaliste investeeringute finantseerimine võõrkapitaliga on 2022. aastaks vähenenud, tulemus on 0,49. aastal 2019 oli näitaja 0,56, mis tõusis 2020. aastaks 0,57-ni. Aastal 2020 võeti laenu ja samas vähenes omakapital kahjumi tõttu, mille tõttu oli näitaja kõige kõrgem. Kõige madalam näitaja 0,49 aastal 2022 on tingitud pikaajaliste kohustiste langusest ja omakapitali kirje tõusust, mis on peamiselt tingitud aruandeaasta 8,6 miljonilisest kasumist.

Intresside kattekordaja näitab, mitu korda ärikasum katab intressikulu ja seda arvutatakse järgmise valemiga (Teearu & Krumm, 2005, lk 26):

$$\text{Intresside kattekordaja} = \text{ärikasum} / \text{aastane intressikulu} \quad (12)$$

Laenu võttes on miinimumnõue, et ettevõtte tasuks intresse. Suhtarvu tulemus näitab, mitu korda ettevõtte teenib tagasi intressideks makstava summa. (Peterson, 2000, lk 129) Kui intresside kattekordaja väärtus tuleb kõrge, siis see näitab, et ettevõttel ei ole raskusi ärikasumi arvelt intresse tasuda, saadud suhtarvu liiga väike väärtus tähendab riski laenuandjale ja võib tekitada tulevikus raskusi laenu saamisel (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 24). Hea tulemus on näitaja üle 2,5 (Peterson, 2021).

Intresside kattekordaja näitajad (Tabel 2) on võrreldavatel aastatel erinevad. Aastal 2019 on näitaja 49,35 ja seejärel langes 2020. aastal näitaja -22,49 ning aastaks 2022 on näitaja 24,80. Negatiivne tulemus aastal 2020 on tingitud COVID-19 viirusekriisist tulenenud piirangutest, mis vähendas oluliselt müügitulu ja tekitas aasta lõpuks ärikahjumi. Intresside kattekordaja väärtus on 2022. aastal oluliselt madalam võrreldes 2019. aastaga, kuigi müügitulu teeniti 2022. aastal rohkem, kui 2019. aastal. Põhjuseks on energiakriisist tingitud kaupade ja teenuste hinnatõus, mis vähendab ärikasumit. Viimasel kahel uuritaval aastal on tulemustest näha, et ettevõttel ei ole raskusi ärikasumi arvelt intresse tasuda.

Võõrkapitali analüüsi tulemused on head, oli mõningaid kõikumisi viirusekriisi tulekul, kuid seis on siiski hea. Tulemuste abil võib väita, et ettevõtte pikaajaline maksevõime on hea. COVID-19 viirusekriisi tulekust tingitud kahjum vähendas 2020. aastal omakapitali, kuid nüüdseks on olukord stabiliseerunud. Samuti 2020. aasta kahjum tekitas intresside kattekordaja negatiivse tulemuse, kuid vaadates ettevõtte rahajääki, siis olenemata kahjumist ei tekitanud intresside tasumine probleeme. Aasta 2022 tulemuste põhjal on näha energiakriisi mõju ärikasumi vähenemisele. Omakapitali ja võõrkapitali kasutamine on tasakaalus ja näitab head finantside juhtimist ettevõtte poolt.

2.3.3 Varade kasutamise efektiivsuse analüüs

Varade kasutamise efektiivsuse analüüs näitab, kui efektiivselt on ettevõtte kasutanud enda varasid (Kõomägi, 2006, lk 113).

Varade kasutamise tulemuslikkust iseloomustavad käibekordajad, mille leidmiseks tuleb võrrelda müügikäivet vara maksumusega ja selle arvutamisel on kaks varianti, kas lähtuda varade aastalõpu maksumusest või arvutada välja varade keskmine maksumus, mille puhul tuleb liita varade maksumus aasta alguses ja lõpus ning jagada kahega. (Tearu & Krumm, 2005, lk 22) Antud töös on lähtutud varade keskmisest maksumusest.

Varade käibekordaja näitab, kui efektiivselt ettevõtte kasutab enda varasid ja selle abil määratakse mitu käibe rahaühikut tuleb ühe varasse investeeritud rahaühiku kohta (Kõomägi, 2006, lk 113-114).

Antud töös lähtutakse varade keskmisest maksumusest ning koguvara käibekordaja valem on järgmine (Tearu & Krumm, 2005, lk 22):

$$\text{Koguvara käibekordaja} = \text{müügikäive} / \text{varad (keskmine maksumus)} \quad (13)$$

See näitaja iseloomustab varade kasutamist tervikuna ja mida kõrgem näitaja on seda efektiivsem on varade kasutamine (Tearu & Krumm, 2005, lk 22-23). Kuna üldjuhul peetakse suurt käivet heaks, sest see näitab majandustegevuse intensiivsust ja suuremat võimet teenida kasumit, siis eelnevate aastate võrdluses või sama majandustegevusega ettevõttest tunduvalt suurem suhtarv näitab, et ettevõtte töötab võimete piiiril ning tulevikus võivad tekkida raskused (Kõomägi, 2006, lk 114).

Ettevõtte varade käibekordajad (Tabel 3) on kriisi aastatel langenud, 2019. aastal oli näitaja 0,23 ja järgneval kahel aastal 0,09 ning 0,12. Aastal 2022 on näitaja 0,19. See näitab, et ettevõtte teenis ühe varadesse investeeritud euro pealt tulu eelmisel aastal 0,19 eurot. Aasta 2020 madal näitaja on tingitud müügitulu suurest langusest seoses COVID-19 tervisekriisi tulekuga. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist selgus, et müügitulu langus oli 56,38% võrreldes 2019. aastaga. Aastal 2021 on tänu müügitulu suurenemisele paranenud ka varade käibekordaja.

Tabel 3. Ettevõtte varade kasutamise efektiivsuse suhtarvud

Efektiivsuse näitajad	2022	2021	2020	2019
Varade käibekordaja	0,19	0,12	0,09	0,23
Põhivarade käibekordaja	0,25	0,16	0,12	0,28
Varude käibekordaja	61,56	75,19	71,25	156,54
Varude käibevälde (päeva)	6	5	5	2
Debitoorse võlgnevuse käibekordaja	7,93	7,00	5,29	9,01
Debitoorse võlgnevuse käibevälde (päeva)	45	51	68	40
Lühiajaliste kohustiste käibekordaja	7,90	4,37	4,65	13,00
Lühiajaliste kohustiste käibevälde (päeva)	46	82	77	28
Talitustsükkel (päeva)	51	56	73	42
Finantseerimistsükkel (päeva)	6	-26	-4	15

Koguvara käibekordaja tulemust mõjutavad erinevad varaliigid, seega oleks mõistlik ka arvutada käibekordaja erinevate varaliikide mõistes, kasutades **põhivara käibekordaja** valemit (Tearu & Krumm, 2005, lk 23):

$$\text{Põhivara käibekordaja} = \text{müügikäive} / \text{põhivara jääkmaksumus} \quad (14)$$

Põhivara käibekordaja näitab, kui palju teenis ettevõtte müügitulu ühe varasse investeeritud euro pealt. Kõrgem näitaja tähendab, et varasid kasutatakse efektiivselt, kuid madalam näitaja tähendab, et teenitud müügitulu on väike ja varadesse tehakse liigseid investeeringuid. (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 21-22) Põhivarade nimekiri tuleks üle vaadata, et olla kindel kas kõik arvel olevad põhivarad teenivad tulu. Põhivarade käibekordaja väärtust mõjutab põhivara müük või ost aruandeperioodil ning amortisatsioonimeetodi valik. (Nukka, 2018b, lk 12)

Ettevõtte põhivara käibekordaja (Tabel 3) näitaja oli 2019. aastal 0,28, seejärel langes 2020. aastal 0,12-ni, aastal 2021 oli näitaja 0,16 ja aastaks 2022 on näitaja juba 0,25. Tulemustest on näha, et COVID-19 tervisekriisi tulek on mõjutanud suhtarvu tulemusi, kuid 2022. aasta näitajast on näha, et ettevõtte on päris hästi taastunud ja on juba peaaegu samal tasemel, mis oli 2019. aastal. Aasta 2020 ja 2021 madalad tulemused on tingitud suurest müügitulu langusest ja samal ajal tehti investeeringuid põhivaradesse edasi tänu suurele rahajäägile. Müügitulu langes 2020. aastal 56,38% ja samal ajal põhivarad suurenesid 3,39%. Aastal 2021 müügitulu tõusis 44,86% tänu lennuliikluse taasavamisele ja põhivarad suurenesid 12,20%, mis tegi põhivara käibekordajaks 0,16. Saadud tulemus võiks olla parem, aga arvestades COVID-19 viirusekriisist tekkinud olukorda on tulemus tõusuteel. Aasta 2022 oli tulemus 0,25 ja see näitab, et ettevõtte teenib iga põhivarasse investeeritud euro pealt müügitulu 0,25 eurot.

Varude käibekordaja iseloomustab, kui efektiivselt kasutatakse ja müüakse varusid ning seda arvutatakse järgmise valemiga (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 21):

$$\text{Varude käibekordaja} = \text{müügitulu} / \text{varude keskmine jääk} \quad (15)$$

Saadud näitaja kõrgem väärtus näitab, et varud kasutatakse kiirelt ning see omakorda tõstab maksevõimet. Madalam näitaja viitab liigsetele varude jääkidele või varud on vananenud ja neid on raske kasutada. (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 21) See näitaja peaks olema kuus, aga veel paremat tulemust näitab **varude käibevälde**, mida arvutatakse järgmise valemiga (Kõomägi, 2006, lk 116):

$$\text{Varude käibevälde} = 360 / \text{varude käibekordaja} \quad (16)$$

Varude käibevälde näitab, mitu päeva kulub ettevõttel varude ostmisest kauba müügini. Kui see aeg on keskmisest pikem, siis on võimalus, et ettevõtte on otnud liiga palju varusid või ei ole õnnestunud toodet müüa nii nagu plaanitud. (Kõomägi, 2006, lk 116)

Ettevõtte varude käibekordaja näitajad (Tabel 3) on kõrged. Aastal 2019 oli näitaja 156,54, mis tähendab, et varusid müüdi 156,54 korda aastas, varude käibevälde oli 2019. aastal 2, mis tähendab,

et varud müüdi aruandeperioodil ära keskmiselt 2 päevaga. Järgnevatel aastatel on varude käibekordaja langenud, 2020. aastal oli näitaja 71,25, aastal 2021 oli 75,19 ja aastal 2022 oli 61,56. Näitajad on küll langenud, aga siiski head. Varude käibevälde oli 2020. ja 2021. aastal 5 ning aastal 2022 oli näitaja 6. Need tulemused on head. Varude käibevälte tulemused on head, natuke tõusnud peale 2020. aastat, aga siiski head. Ettevõtte põhitulu ei tule varudest, põhilised varud on jäätõrjevahendid ja äriklassi toit.

Hindamaks ettevõtte võlgade rahaks muutmise kiirust leiame **debitoorse võlgnevuse käibekordaja** järgmise valemi abil (Rünkla, 2003, lk 65):

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibekordaja} = \text{müügitulu} / \text{keskmine debitoorne võlgnevus} \quad (17)$$

Kui kaupa või teenust müüakse võlgu, siis tekib debitoorne võlgnevus. Debitoorse võlgnevuse käibekordaja kõrge tulemus näitab, et ettevõttel on lühikesed maksetähtajad ja nõuded laekuvad kiiremini. (Tearu & Krumm, 2005, lk 23) On levinud arusaam, et pikemad maksetähtajad tõstavad ettevõtte käivet, kuid samas tekib oht, et ettevõtte ei ole laekumata raha tõttu suuteline maksma enda kohustisi. Seega maksetähtaegade määramisel on oluline arvestada ettevõttel ka enda kohustustega. (Raudsepp, 1999, lk 166-167)

Ettevõtte debitoorse võlgnevuse käibekordaja näitaja (Tabel 3) oli 2019. aastal 9,01 ja 2020. aastal langes 5,29-ni. Langus on tingitud COVID-19 viirusekriisist tekkinud makseraskuste tõttu ja ettevõtte mõningal juhul pikendas maksetähtaegu. Aastal 2021 näitaja tõusis ja oli 7 ning aastal 2022 oli 7,93. Kriisi aastatel on näitaja langenud, kuid on aastaks 2022 paranenud ja tulemus on hea. See näitab, et nõuded laekuvad aruandeperioodi jooksul 7,93 korda. Tulemused ei ole veel päris samal tasemel, mis oli 2019. aastal aga need on oluliselt paranenud.

Debitoorse võlgnevuse käibevälde näitab perioodis keskmist nõuete laekumise aega ja seda arvutatakse järgmise valemiga (Kõomägi, 2006, lk 115):

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibevälde} = 360 / \text{debitoorse võlgnevuse käibekordaja} \quad (18)$$

Debitoorse võlgnevuse käibevälte tulemust võrreldakse ostjatele määratud maksetähtaegadega, liiga pikk käibevälde vähendab ettevõtte likviidsust ja lühike käibevälde viitab müügi mahu vähenemisele (Tearu & Krumm, 2005, lk 24).

Debitoorse võlgnevuse käibevälte näitajad (Tabel 3) on paranenud, 2019. aastal oli näitaja 40, seejärel tõusis 2020. aastal 68-ni ning siis hakkas langema. Aastal 2021 oli näitaja 51 ja 2022. aastal 45, mis

tähendab, et keskmine nõuete laekumise aeg on 45 päeva. See näitaja ei tohiks olla rohkem, kui kolmandiku võrra pikem kokkulepitud makse tähtajast. Tavapärane maksetähtaeg ostjatele on 14 päeva ja lennufirmadel 30 päeva. Tulemustest on näha et 2020. aastal, mil oli kriisi põhjaasta on debitoorse võlgnevuse käibevälde 68 päeva, mis on oluliselt kõrgem 2019. aasta tulemusega, mis oli 40. Tõus on tingitud sellest, et reisijate puudumisel tekkisid reisiterminali rentnikel makseraskused ja seetõttu pikendati neil maksetähtaegu.

Kreditoorse lühivõla käibekordaja näitab keskmist, aruandeperioodil kreditoorse võlgnevuse tasumist ja seda arvutatakse järgneva valemiga (Kõomägi, 2006, lk 117):

$$\text{Kreditoorse lühivõla käibekordaja} = \text{müüdud kaupade kulu} / \text{keskmine kreditoorne võlgnevus} \quad (19)$$

Kreditoorse lühivõla käibekordaja leidmine annab hea ülevaate, sellest, kas ettevõtte tasub oma kohustisi õigeaegselt. Kui maksmise periood on liiga pikk, siis see võib vihjata asjaolule, et ettevõttel ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, et tasuda kohustisi. Kui maksmise periood on liiga lühike, siis ettevõtte maksab arved varem, kui on maksetähtajad. (Bragg, 2005, lk 101)

Kreditoorse lühivõla käibekordaja näitaja (Tabel 3) oli 2019. aastal 13, seejärel langes 2020. aastal 4,65-ni, 2021. aastal oli näitaja 4,37 ja 2022. aastal 7,90. Aastal 2019 tasuti lühiajalisi kohustisi keskmiselt 13 korda aruandeperioodil, kuid järgnevatel aastatel on tulemused madalamad. Üldjuhul on ettevõttele kasulik, kui kaupade, teenuste eest tasumise tähtajad on pikemad, seega on näitaja langus ettevõttele parem. Arvestades viirusekriisi olukorda, siis on langus ilmselt tingitud müügitulu suurest langusest ja tarnijatele võlgade suurenemisest.

Kreditoorse lühivõla käibevälde näitab, mitu päeva kulub ettevõttel keskmiselt aega, et tasuda tarnijatele ostetud kauba eest ja seda arvutatakse järgmise valemiga (Kõomägi, 2006, lk 117-118):

$$\text{Kreditoorse lühivõla käibevälde} = 360 / \text{kreditoorse lühivõla käibekordaja} \quad (20)$$

Üldjuhul on maksetähtaeg 20- 90 päeva. Ettevõttele on pikk käibevälde kasulik, kuid tarnijatele mitte, seega kõige mõistlikum, kui debitoorse võlgnevuse käibevälde võrduks kreditoorse võlgnevuse käibevältega. (Kõomägi, 2006, lk 118)

Ettevõtte kreditoorse lühivõla käibevälte näitaja (Tabel 3) oli 2019. aastal 28, seejärel tõusis 2020. aastal 77 päevani ja aastal 2021 oli näitaja 82 ning 2022. aastal oli näitaja langenud 46 päevani. Aasta 2020 ja 2021 käibevälde tõusis, kuna pikendati maksetähtaegu. Tõusu tekitasid ka põhivara rekonstrueerimistööd, mille maksetähtajad olid pikemad.

Talitustsükk näitab aega materjalide soetamisest kuni ostjatelt raha laekumiseni ja see leitakse järgneva valemi abil (Tearu & Krumm, 2005, lk 127):

$$\text{Talitustsükk} = \text{varude käibevälde} + \text{raha laekumise väld} \quad (21)$$

Ettevõtte talitustsükk (Tabel 3) oli 2019. aastal 42, seejärel 2020. aastal 73 ning siis 2021. aastal 56 ning 2022. aastal oli 51. Kriisieelse 2019. aasta näitaja on hea ning 2020. aastal tõusis 73-ni. Näitaja kõrge põhjus tuleneb viirusekriisiga seoses tekkinud ostjate makseraskustest, mille tõttu debitoorse võlgnevuse käibevälde tõusis 2020. aastal 68-ni. Selle näitaja puhul peab arvestama, et tegemist ei ole tootmisettevõttega ja varudena kajastatakse äriklassi toitu ja lennukite jäätörjevahendid.

Raha konversiooni ehk finantseerimistsükk näitab aega, mis kulub ettevõtte materjalide eest tasumisest kuni ostjatel raha laekumiseni. Finantseerimistsükk leitakse järgmise valemiga (Tearu & Krumm, 2005, lk 127):

$$\text{Finantseerimistsükk} = \text{talitustsükk} - \text{kreditoorse lühivõla käibevälde} \quad (22)$$

Mida lühem on finantseerimistsükk, seda vähem on vajalik teha täiendavaid investeeringuid. Ettevõttele on kõige kasulikum, kui finantseerimistsükk on negatiivne. (Tearu & Krumm, 2005, lk 127)

Ettevõtte finantseerimistsükk (Tabel 3) oli 2019. aastal 15, seejärel oli järgneval kahel aastal negatiivne, 2020. aastal -4 ja 2021. aastal -26 ning 2022. aastal oli 6. Tulemustest selgub, et ajaperiood, mil ettevõtte peab leidma täiendavaid vahendeid äritegevuseks oli 2020. ja 2021. aastal negatiivne, mis on ettevõttele kõige parem, mis tähendab, et ettevõtte saab varude müügist raha kiiremini, kui on selle eest tasunud. Aastal 2022 näitaja 6 on ka väga hea.

Varade kasutamise efektiivsuse analüüsist on näha viirusekriisi negatiivne mõju ettevõttele. Debitoorse võlgnevuse ja kreditoorse lühivõla käibevälde on 2020. ja 2021. aastatel kõrgemad, kui kriisieelsel aastal. Ettevõttele on iseenesest kasulikum, kui tarnijatele tasumise aeg on võimalikult pikk. On näha, et ostjatel olid makseraskused ja mõningal juhul tehti maksetähtaja pikendusi. Müügitulu suur langus vähendas kriisi aastal oluliselt tulu teenimist varadesse ja põhivarasse tehtud investeeringutelt. Talitustsükk pikenes 2020. aastal märgatavalt, kuna raha laekumine pikenes.

2.3.4 Tasuvus ehk rentaablu analüüs

„Rentaablu on kasumi suhe majandusnäitajasse, mille tasuvust uuritakse“ (Tearu & Krumm, 2005, lk 27). Rentaablu analüüs annab ettevõtte tegevusele hinnangu ja näitab, kui efektiivselt teenitakse müügilt, varadelt ja omakapitalilt kasumit (Bõtškova & Tearu, 1997, lk 25). Ettevõtte eesmärk on teenida kasumit ja see teeb rentaablu analüüsi oluliseks. Kapitali soodne struktuur ja kõrge likviidsus ei pruugi ettevõttele tagada piisavat kasumit. Rentaablu suhtarvud väljendatakse protsentides. (Nukka, 2018b, lk 12) Selleks, et teha kindlaks, kui tõhusalt ettevõtte oma vara kasutab ja, kui tõhusalt tegevust juhitakse tuleks leida järgmised suhtarvud (Hillier, *et al*, 2021, lk 72):

- müügikäibe ärentaablu;
- müügikäibe puhasrentaablu;
- koguvara puhasrentaablu;
- omakapitali rentaablu.

Äritegevuse tasuvust tervikuna iseloomustab **müügikäibe ärentaablu** ja see leitakse järgneva valemi põhjal (Tearu & Krumm, 2005, lk 28):

$$\text{Müügikäibe ärentaablu} = (\text{ärikasum} / \text{müügitulu}) * 100 \quad (23)$$

Müügikäibe ärentaablu näitab iga euro tasuvust müügikäibest, millelt on maha arvatud müüdü toodete kulu ja turustus- ning üldhalduskulud, heaks tulemuseks loetakse 15-20% (Bõtškova & Tearu, 1997, lk 25).

Ettevõtte müügikäibe ärentaablu (Tabel 4) oli 2019. aastal 21,05%, aastal 2020 oli -9,30%, aastal 2021 oli 8,17% ja aastal 2022 oli 18,12%. Tulemustest on näha, et kriisieelne 2019. aasta oli tulemus väga hea, kuid seejärel 2020. aastal oli negatiivne. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist on näha, et 2020. aastal ärikasum langes 127,18% ja müügitulu langes 56,38%, sellest tuleb ka negatiivne müügikäibe ärentaablu. Aastal 2021 on seis parem ja ärikasum ning müügitulu on teinud suure tõusu ning 2022. aastaks on müügikäibe ärentaablu tulemus 18,12% väga hea.

Tabel 4. Ettevõtte tasuvus ehk rentaablu suhtarvud

Tasuvuse näitajad (%)	2022	2021	2020	2019
Müügikäibe ärentaablu	18,12	8,17	-9,30	21,05
Müügikäibe puhasrentaablu	17,39	7,72	-9,72	20,62
Koguvara puhasrentaablu (ROA)	3,36	0,94	-0,87	4,67
Omakapitali rentaablu (ROE)	7,20	2,19	-2,11	10,73
Investeeringute rentaablu (ROI)	3,50	1,00	-0,84	4,77

Müügikäibe puhasrentaablus näitab iga euro tasuvust müügikäibest peale kõikide kulude ja maksude mahaarvamist, hea tulemus on 7-10% ning see leitakse järgneva valemiga (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 25-26):

$$\text{Müügikäibe puhasrentaablus} = \text{puhaskasum} / \text{müügitulu} \quad (24)$$

Müügikäibe puhasrentaablus näitab ettevõtte kulude struktuuri ja hinnakujundust. Suurem suhtarvu näitaja on parem, väike müügikäibe puhasrentaabluse tulemus viitab suurenenud müügi- või tootmiskuludele, mis vähendavad ettevõtte kasumit. (Nukka, 2018b, lk 12)

Müügikäibe puhasrentaablus (Tabel 4) oli 2019. aastal 20,62%, aastal 2020 oli -9,72%. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist selgus, et puhaskasum langes 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 128,62% ja müügitulu 56,38% ja see põhjustas negatiivse tulemuse. Aastal 2021 oli näitaja 7,72% ja see on juba parem tulemus võrreldes eelneva aastaga. Tõus on tingitud müügitulu 44,86% tõusust ja aruandeaasta 2,3 miljoni euro suurusest kasumist. 2022. aastal oli näitaja 17,39%, mis näitab, et ettevõtte teenis iga müügikäibe euro pealt 17,39 senti kasumit. Tulemus on hea, aga jääb 2019. aasta tulemusest alla, kuigi müügitulu on teenitud rohkem, kui 2019. aastal. Põhjuseks on energiakriisist tulenev üldine hinnatõus, mis on tõstnud ettevõtte kulusid, mille tõttu jääb 2022. aasta aruandeaasta kasum alla 2019. aasta omale.

Ettevõtte puhaskasumi alusel leitakse **varade puhasrentaablus** (ROA) ja selle tulemus peaks olema kõrgem kui deposiidi intressimäär ning see leitakse kasutades järgmist valemit (Teearu & Krumm, 2005, lk 28-29):

$$\text{Varade puhasrentaablus} = (\text{puhaskasum} / \text{keskmine koguvara}) * 100 \quad (25)$$

Kui ettevõtte suudab genereerida piisava kasumi, kasutades selleks minimaalselt varasid, siis on ettevõtte investorite silmis efektiivne. Sellisel juhul ei teki ka vajadust paigutada ettevõttesse rohkem raha ning annab võimaluse suunata rohkem raha uute investeeringute jaoks, mis tähendab, et kaasatud varadelt saadud kasumi näitaja on ettevõtte üldise tegevusefektiivsuse määramisel oluline. (Bragg, 2005, lk 105-106)

Varade puhasrentaabluse näitaja peaks tulema kõrgem, kui keskmine finantskulude intressimäär, muidu hakkab omakapitali rentaablus langema (Kõomägi, 2006, lk 127). Kui varad on kaua aega tagasi soetatud ja nende väärtust ei ole bilansis ümber hinnatud, hindade tõusu tõttu, siis võib olla varade puhasrentaabluse tulemus eksitav ja rentaablust üle hinnata (Nukka, 2018b, lk 12).

Koguvara puhasrentaablus (Tabel 4) oli 2019. aastal 4,67%, aastal 2020 oli -0,87%, 2021. aastal oli näitaja 0,94% ja aastal 2022 3,36%. Siin on näha, et viirusekriisi põhiaastal on ettevõtte teeninud iga ettevõttesse paigutatud euro pealt kahjumit. Aasta 2020 negatiivse tulemuse on põhjustanud aruandeaasta 1,9 miljoniline kahjum ja raha suur jääk, mida kriisi tulekul ei hakatud kasutama. Seejärel on olukord hakanud paremaks minema ning 2021. aastal oli varade puhasrentaablus 0,94%, mis on paranenud tänu aruandeaastal teenitud 2,3 miljonilisele kasumile. 2022. aastaks on ettevõtte seis oluliselt paranenud ja iga ettevõttesse paigutatud euro pealt teenitakse 3,36 senti kasumit. Selle näitaja puhul on ka näha, et ei olda samal tasemel, mis oli 2019. aastal, kuigi müügitulu teenitakse rohkem. Põhjus on hinnatõusust tingitud kulude suurenemine ja seetõttu on ka teenitud kasum väiksem.

Kõige olulisem kasumitootluse näitaja, mis näitab omanike paigutatud kapitali tasuvust ettevõttesse on **omakapitali rentaablus** (ROE), mis leitakse järgneva valemiga (Tearu & Krumm, 2005, lk 29):

$$\text{Omakapitali rentaablus} = (\text{puhaskasum} / \text{omakapital}) * 100 \quad (26)$$

Omakapitali rentaabluse näitajat tuleks võrrelda omakapitali hinnaga, kui see ületab seda, siis luuakse omanikele lisandväärtust (Kõomägi, 2006, lk 129). Näitab aktsionäride poolt tehtud investeeringute tasuvust ja aitab otsustada, kas ettevõtte juhtimine on efektiivne. Mida kõrgem on tulemus, seda efektiivsem on tehtud investeering, kuid näitaja kõrge väärtus viitab ka asjaolule, et ettevõtte kasutab suures osas võõrkapitali ning see on riskantne. (Bötškova & Tearu, 1997, lk 26)

Selle näitaja puhul võib eksitavaks saada asjaolu, et juhtkond, kes soovib tõsta omakapitali rentaablust, võib aktsiate tagasiostmiseks võtta laenu. Selline tegevus vähendab omakapitali, kuid teisest küljest on ettevõtte tekkinud laenu ja intressi kohustus, mis võib viia suure võlakooormuseni. (Bragg, 2005, lk 107)

Omakapitali rentaabluse näitaja (Tabel 4) oli kriisieelsel 2019. aastal 10,73%, mis näitab, et omanike poolt investeeritud euro pealt teeniti 10,73 senti kasumit. Aastal 2020, kui COVID-19 viirusekriisist tulenevate piirangute tõttu teenis ettevõtte 1,9 miljonit eurot kahjumit oli omakapitali rentaablus negatiivne (-2,11%). Viirusekriisi teisel aastal teeniti 2,3 miljonit eurot kasumit ja näitaja oli 2,19%. Vaatamata teenitud kasumile ei olnud tõus väga suur, kuna omakapitali kirje suurenes 23,70%. Tõus on tingitud aktsiakapitali tehtud sissemaksest. Aastaks 2022 on tulemus 7,20%, mis on hea, aga ei ole samal tasemel 2019. aastaga, mis on ka seotud energiakriisist tingitud üleüldisest hinnatõusust tekkinud kulude suurenemisega.

Tasuvuse analüüsist selgub, et kõiki näitajaid on kriisi tulek 2020. aastal oluliselt mõjutanud ja kõik tasuvuse suhtarvu tulemused olid sel aastal negatiivsed. Müügitulu 56,38%-line langus tekitas 1,9 miljonilise kahjumi, mis omakorda tekitas rentaabluse näitajate negatiivsed tulemused 2020. aastal. Aastal 2021 hakati piiranguid leevendama ja seda on näha ka analüüsi tulemustest, ettevõttel läheb paremini ja on hakatud teenima kasumit. Aasta 2022 on veel parem ja kasumiaruandest on näha, et müügitulu teeniti rohkem, kui kriisi eelsel 2019. aastal, kuid 2022. aasta tasuvuse tulemused jäävad alla 2019. aasta omadele. Siin hakkab kasumi teenimise võimalust vähendama energiakriis. Aastal 2022 tõusid erinevate kaupade ja teenuste hinnad, kui müügitulu tõusis 2022. aastal ligi 6% võrreldes 2019. aastaga, siis ettevõtte kaupade, materjalide ja teenuste hinnad on 2022. aastal 26% suuremad, kui 2019. aastal.

KOKKUVÕTE

Lõputöö vajalikkus tuleneb COVID-19 viirusekriisist ja energiakriisist, mis avaldasid ettevõtete finantsnäitajatele negatiivset mõju.

COVID-19 viiruse leviku tõttu võeti kõikjal maailmas kasutusele ranged liikumis-, mahtuvus- ja lahtioleku piirangud. Tänu sellele pidid paljud ettevõtted oma tegevuse täielikult või osaliselt lõpetama. Kõige rohkem said kannatada reiskorraldus, majutus- ja lennundussektorid. Lisaks viirusekriisile, tuleb ettevõtetel hakkama saada ka energiakriisiga, mis on endaga kaasa toonud üleüldise hinnatõusu. Kõige selgema ülevaate ettevõtte finantsolukorrast annab finantsanalüüs.

Töö lähenemisviis oli deduktiivne, mida iseloomustab liikumine üldiselt üksikule. Deduktiivse iseloomuga uurimisprotsess lähtub üldiselt aktsepteeritud teooriatest ja seadustest. Empiirilise uuringu läbiviimiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit. Selles uurimismeetodis on kesksed andmete kogumise kavandamine, kus on oluline, et vaatlusandmed sobiksid arvude mõõtmiseks ja muutujate moodustamine tabeli kujul ning andmete korrastamine. Andmeid koguti dokumendivaatluse teel, milleks on ettevõtte AS Tallinna Lennujaam 2019.-2022. majandusaasta aruanded ja nendes olevad bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ning tegevusaruanne. Andmeanalüüsi meetodiks kasutati võrdlusanalüüsi. Horisontaalanalüüsi puhul võrreldi bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande näitajate muutusi valitud perioodil. Vertikaalanalüüsis leiti bilansi ja kasumiaruande mingi näitaja osakaal üldkogumist ning toodi välja muutused valitud ajaperioodil ning suhtarvude analüüsi puhul võrreldi saadud tulemusi teoorias välja toodud vahemikega.

Ettevõtte bilansi horisontaalanalüüsist selgus, et vaatamata COVID-19 viirusekriisile tehti mõningaid investeeringuid põhivaradesse. Suuremad investeeringud pandi küll ootele ja sellest ka suur rahajääk. Varude kirjel on näha viirusekriisi mõju, mil kriisi esimesel aastal varud vähenesid ja, kui lennuliiklust hakati avama, siis on ka varud suurenenud. Samuti on suurenenud nõuded ja ettemaksed kirje, kuna ostjatel tekkisid viirusekriisist kehtestatud piirangute tõttu makseraskused. Võlakohustused on 2022. aastal suurenenud 30,93% võrreldes 2021. aastaga, mis on tingitud pikaajalise laenu lühiajalise osa ja intressikohustuse suurenemisega. See on tingitud sellest, et Euroopa Keskpank tõstis intresse hinnatõusu surve vähendamiseks ja seetõttu tõusis Euribor, mis kasvatas ettevõtte laenukulusid. Kasumiaruande horisontaalanalüüsist oli näha viirusekriisi mõju müügitulule, mis langes 2020. aastal 56,38%. Samuti on kasumiaruande kaubad, toore, materjal ja

teenused ning mitmesuguste tegevuskulude kirjete suures tõusus 2022. aastal näha energiakriisi mõju, mis on oluliselt tõstnud kõiki kaupade ja teenuste hindu.

Bilansi vertikaalanalüüsis väga suuri kõrvalekaldeid ei ole. Ettevõtte on jätkuvalt ka kriisi aastal teinud mõningaid investeeringuid materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamiseks. Tervisekriisi tuleku aastal on näha, et varude osakaal on vähenenud, kuna reisijaid ei olnud ja lennukid ei lennanud, siis ei olnud vajadust ka varude täiendamiseks. Nõuded ja ettemaksed kirje osakaal on kõige suurem 2021. aastal 4,42%, kuna tervisekriisi tulek on tekitanud makseraskuseid ostjatele. Kasumiaruande tulemustest on näha COVID-19 viirusekriisi tuleku mõju. Kirjete osakaaludes on kriisiaastatel muutused. Esimene 2020. kriisi aasta lõppes ettevõttele kahjumiga. Müügitulu suur vähenemine on tõstnud põhivara kulumit ja amortisatsiooni osakaalu kriisiaastatel. Aastaks 2022 on viirusekriis lõppenud ja lennuliinid taasavatud ning kasumiaruande vertikaalanalüüsi struktuurist on näha, et seis on peaaegu taastunud kriisieelsele 2019. aastale. Kasumi osakaal on vähenenud, kuna kulud on suurenenud.

Ettevõtte maksevõime analüüsist selgus, et COVID-19 viirusekriisi tõttu maksevõime näitajad langesid, kuid ei tekitanud ettevõttele makseraskusi. Kõiki lühiajalise maksevõime näitajaid mõjutas raha suur jääk, mida ettevõtte oli saanud pangalaenu ja sihtfinantseerimise teel tulevasteks investeeringuteks. Tavaolukorras oleks selline rahajääk ebaotstarbeline, sest seisev raha ei teeni tulu, kuid antud olukorras oli mõistlik jätta suuremad investeeringud ootele ning hoida raha.

Võõrkapitali analüüsi tulemused olid head, oli mõningaid kõikumisi viirusekriisi tulekul, kuid seis on siiski hea. Tulemuste abil võib väita, et ettevõtte pikaajaline maksevõime on hea. COVID-19 viirusekriisi tulekust tingitud kahjum vähendas 2020. aastal omakapitali, kuid nüüdseks on olukord stabiliseerunud. Samuti 2020. aasta kahjum tekitas intresside kattekordaja negatiivse tulemuse, kuid vaadates ettevõtte rahajääki, siis olenemata kahjumist ei tekitanud intresside tasumine probleeme. Omakapitali ja võõrkapitali kasutamine on tasakaalus ja näitab head finantside juhtimist ettevõtte poolt.

Varade kasutamise efektiivsuse analüüsist on näha viirusekriisi mõju ettevõttele. Debitoorse võlgnevuse ja kreditoorse lühivõla käibevälte on 2020. ja 2021. aastatel kõrgemad, kui kriisieelsel aastal. Ettevõttele on iseenesest kasulik, kui tarnijatele tasumise aeg on võimalikult pikk. On näha, et ostjatel olid makseraskused ja mõningal juhul tehti maksetähtaja pikendusi. Müügitulu suur langus vähendas kriisiaastal oluliselt tulu teenimist varadesse ja põhivarasse tehtud investeeringutelt. Talitustsükkel pikenes 2020. aastal märgatavalt, kuna raha laekumine pikenes.

Tasuvuse analüüsist selgub, et kõiki näitajaid on kriisi tulek 2020. aastal oluliselt mõjutanud ja kõik tasuvuse suhtarvu tulemused olid sel aastal negatiivsed. Müügitulu 56,38%-line langus tekitas 2,7 miljonilise kahjumi, mis omakorda tekitas rentaabluse näitajate negatiivsed tulemused 2020. aastal. Aastal 2021 hakati piiranguid leevendama ja seda on näha ka analüüsi tulemustest, ettevõttel läheb paremini ja on hakatud teenima kasumit. Aasta 2022 on veel parem ja kasumiaruandest on näha, et müügitulu teeniti rohkem, kui kriisi eelsel 2019. aastal, kuid 2022. aasta tasuvuse tulemused jäävad alla 2019. aasta omadele. Siin hakkab kasumi teenimise võimalust vähendama energiakriis. Aastal 2022 tõusid erinevate kaupade ja teenuste hinnad, kui müügitulu tõusis 2022. aastal ligi 6% võrreldes 2019. aastaga, siis ettevõtte kaupade, materjalide ja teenuste hinnad on 2022. aastal 26% suuremad, kui 2019. aastal.

Ettevõtte finantsmajandusliku olukorra analüüsist selgus, et COVID-19 viirusekriisi tuleku tõttu kehtestatud piirangud mõjutasid ettevõtte finantsmajanduslikku olukorda päris palju, kuid lennuliikluse taasavamisega on ettevõtte kiirelt taastunud ja üldiselt saadi COVID-19 viirusekriisis hästi hakkama. Suureks abiks oli kindlasti suur rahajääk tulevasteks investeeringuteks arvelduskontodel, mis andis kindlustunnet. Aastaks 2022 on ettevõtte viirusekriisist edukalt väljunud, kuid nüüd peab ettevõtte hakkama saama energiakriisist tulenevate kaupade ja teenuste hinnatõusuga. Analüüsi tulemustest on näha, et energiakriisi tulek on mõjutanud erinevaid näitajaid 2022. aastal. Hinnatõusu tõttu on kaupade ja teenuste hinnad kõrgemad, laenukulud on läinud kõrgemaks, kuna Euribor on tõusnud. Energiakriisi mõju on täielikult raske hinnata, sest see kestab veel, kuid ettevõtte teeb ka jätkuvalt investeeringuid, et hoida kulusid võimalikult madalal. Ettevõtte investeerib päikeseparkidesse, et hoida elektrienergia sisseostukulud madalamad ja 2030. aastaks on plaanitud saavutada süsinikuneutraalsus. Seega tänu energiakriisile on hakatud veel rohkem mõtlema, kuidas ja mille pealt hoida kuludega kokku. Ettepanekud edasisteks juhtimisotsusteks puuduvad.

Autori arvates on lõputöö eesmärk täidetud.

SUMMARY

The title of the thesis is „Assessment of the financial and economic situation of AS Tallinna Lennujaam“. The topic of the thesis has been chosen based on the advent of the COVID-19 pandemic crisis and energy crisis. The COVID-19 pandemic crisis has paralyzed the global economy as governments around the world have taken strict measures to contain the spread of the virus and this is the main cause of recession. In addition to the consequences of the COVID-19 pandemic restrictions, due to which some companies had to close their doors, the price of energy also began to rise in year 2021. The increase in energy prices affects the entire economy, as it has led to a general price increase, goods and services become more expensive, consumption decreases and company profits decrease. To identify the company's problems and see the overall financial situation of the company, a financial analysis should be done. Financial analysis is important for making financial decisions in the future. To perform the analysis, we get information from financial statements, which are the balance sheet, the income statement, and the cash flow statement.

The aim of the thesis is to find out the financial and economic situation of AS Tallinna Lennujaam in the years 2019-2022, using the selected methods of financial analysis and based on the obtained results to draw conclusions and if necessary, makes proposals for further management decisions.

To fulfill the aim of the thesis, the following tasks have been set:

- prepare thesis methodology;
- provide an overview of financial analysis methods, the COVID-19 pandemic and the energy crisis;
- analyze the company's 2019-2022 annual reports using the selected methods;
- draw conclusion based on the obtained results and, if necessary, make proposals for further management decisions.

The analysis revealed that the restrictions imposed due to the advent of the COVID-19 virus crisis affected the financial and economic situation of the company quite a lot, but with the reopening of air traffic, the company has recovered quickly. By 2022 the company has successfully emerged from the virus crisis but now the company must deal with the price increase of goods and services due to the energy crisis. The analysis show that the energy crisis has affected various indicators in 2022. Due to the price increase, the prices of goods and services are higher, borrowing costs are higher because the Euribor has risen. The full impact of the energy crisis is difficult to assess because it is still ongoing.

VIIDATUD ALLIKAD

Alver, L., & Alver, J. (2017). *Finantsarvestus*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Bragg, S. M. (2005). *Uus finantsjuhtimise käsiraamat*. Tartu: OÜ Fontese Kirjastus.

Bõtškova, J., & Teearu, A. (1997). *Ärirahandus*. Tallinn: Coopers & Lybrand.

COVID-19 mõju uuring ettevõtetele. (2020). Kasutamise kuupäev: 25.04.2022, allikas Maakondlike Arenduskeskuste Võrgustik: https://www.arenduskeskused.ee/wp-content/uploads/2020/10/2020_06-ettev%C3%B5tete-COVID-kriisi-m%C3%B5ju-uuringu-kokkuv%C3%B5te.pdf

COVID-19 põhjustatud majanduskriisi mõju tööjõu- ja oskuste vajaduste muutusele. (2020). Kasutamise kuupäev: 20.04.2022, allikas Kutsekoda: https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2021/01/OSKA_COVID-19_eriuring_11.01.2021_loplik.pdf

Elektrienergia hinnatõusu analüüs 2021. (12.2021). Kasutamise kuupäev: 09.12.2022, allikas Konkurentsiamet: https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/Dokumentide-failid/elektrienergia_hinnatõusu_analuus_2021_dets.pdf

Hillier, D., Ross, S., Westerfield, R., Jaffe, J., & Jordan, B. (2021). *Corporate Finance: 4th European Edition*. London: McGraw-Hill Education.

Hinsberg, A., Hallik, M., Kask, S., Kask, T., Lees, K., Piirman, M., . . . Õun, K. (2021). *COVID-19 mõju turismile omastele majandusharudele ja kaasnevad mõjud teistele majandusharudele*. Tartu: Tartu Ülikool. Allikas: https://static.visitestonia.com/docs/3638987_c-19-taisaruanne-24-03-21.pdf

Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2007). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Medicina.

Kõomägi, M. (2006). *Ärirahandus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Lagerspetz, M. (2017). *Ühiskonna uurimise meetodid*. Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Majandusülevaade. (04.2020). Kasutamise kuupäev: 15.04.2022, allikas Eesti Pank: https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/publication/et/EKP/majandusulevaade/2020/ekp_majandusulevaade_4-2020.pdf

- Maynard, J. (2013). *Financial accounting, reporting & analysis*. Oxford: Oxford University Press.
- Nukka, A. (2018a). Finantsanalüüs: mineviku tõlgendus annab juhised tulevikuks, I osa. *Raamatupidamise Praktik*, 127, 10-13.
- Nukka, A. (2018b). Finantsanalüüs: mineviku tõlgendus annab juhised tulevikuks, II osa. *Raamatupidamise Praktik*, 128, 10-12.
- Otsus-Carpenter, M. (2017). *Finantsanalüüsi oskus teeb raamatupidajast ettevõtte arsti*. Kasutamise kuupäev: 20.04.2022, allikas Raamatupidaja.ee: <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2017/04/04/finantsanalüüsi-oskus-teeb-raamatupidajast-ettevõtte-arsti?channels=raamatupidaja>
- Peterson, A. (2021). *KPMG*. Kasutamise kuupäev: 12.01.2023, allikas Suhtarvude analüüs COVID-19 võtmes: <https://home.kpmg/ee/et/home/insights/2021/01/suhtarvude-analüüses-covid-19-votmes.html>
- Peterson, M. (2000). *Finantsanalüüs*. Tallinn: Kirjastus Külim.
- PROGNOOS. Energiakriisi täismõju majandusele alles hakkab avalduma*. (2022). Kasutamise kuupäev: 09.01.2023, allikas Eesti Pank: <https://www.eestipank.ee/press/prognoos-energiakriisi-taismoju-majandusele-alles-hakkab-avalduma-20122022>
- Raamatupidamise seadus*. (01.06.2021; viimati muudetud 10.11.2021). Kasutamise kuupäev: 27.03.2022, allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/RPS#para11>
- Raudsepp, V. (1999). *Finantsjuhtimise alused*. Tallinn: Kirjastus Külim.
- RTJ 2 Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise*. (09.01.2020). Kasutamise kuupäev: 02.04.2022, allikas Rahandusministeerium: file:///C:/Users/kadri/Downloads/rtj_2.pdf
- Rünkla, J. (2003). *Ärianalüüs*. Tallinn: Kükim.
- Tallinna lennujaam koondab 17% töötajatest*. (2020). Kasutamise kuupäev: 26.02.2023, allikas Tallinna Lennujaam: <https://www.tallinn-airport.ee/uudised/tallinna-lennujaam-koondab-17-tootajatest/>
- Tearu, A., & Krumm, E. (2005). *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Tallinn: Kirjastus Pegasus.

Wild, J. J., & Subramanyam, K. (2009). *Financial Statement Analysis*. Singapore: McGraw-Hill.

Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu: Tartu Ülikool. Kasutamise kuupäev: 27.02.2023, allikas https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LISAD

Lisa 1. Bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022

Bilanss (tuhandetes eurodes)	2022	2021	2020	2019	2022/2021		2021/2020		2020/2019	
Varad					€	%	€	%	€	%
Materiaalne põhivara	180 098	179 218	158 784	151 918	880	0,49	20 434	12,90	6 866	4,52
Immateriaalne põhivara	848	565	511	514	283	50,09	54	10,60	-3	-0,58
Kinnisvarainvesteeringud	16 376	14 737	15 698	16 762	1 639	11,12	-961	-6,10	-1 064	-6,35
Kasutusõiguse alusel kasutatavad varad	83	59	92	158	24	40,68	-33	-35,90	-66	-41,77
Ettemaksed põhivara eest	308	1942	-	-	-1 634	-84,14	1 942	-	-	-
Kokku põhivara	197 713	196 521	175 085	169 352	1 192	0,61	21 436	12,20	5 733	3,39
Varud	1 096	527	265	312	569	107,97	262	98,90	-47	-15,06
Nõuded ja ettemaksed	8 529	11 425	5 644	5 582	-2896	-25,35	5781	102,40	62	1,11
Raha	50 995	49 814	49 530	50 903	1181	2,37	284	0,60	-1373	-2,70
Kokku käibevara	60 620	61 766	55 439	56 797	-1146	-1,86	6327	11,40	-1358	-2,39
Kokku varad	258 333	258 287	230 524	226 149	46	0,02	27 763	12,00	4375	1,93
Võlakohustused	4 796	3 663	3 297	3 297	1 133	30,93	366	11,10	0	0
Võlad ja ettemaksed	10 163	11 934	7 965	7 280	-1771	-14,84	3969	49,80	685	9,41
Lepingulised kohustised	35	33	36	46	2	6,06	-3	-8,30	-10	-21,74
Eraldised	0	0	211	456	-	-	-211	-100,00	-245	-53,73
Kokku lühiajalised kohustised	14 994	15 630	11 509	11 079	-636	-4,07	4121	35,80	430	3,88
Võlakohustised	40 684	45 394	49 036	42 321	-4 710	-10,38	-3 642	-7,40	6 715	15,87
Sihtfinantseerimine	75 801	80 773	75 900	77 139	-4 972	-6,16	4 873	6,40	-1 239	-1,61
Eraldised	1 696	0	0	0	-	-	-	-	-	-
Rendikohustused	48	27	56	112	21	77,78	-29	-51,80	-56	-50,00
Muud võlad	140	181	41	41	-41	-22,65	140	341,50	0	0
Kokku pikaajalised kohustised	118 369	126 375	125 033	119 613	-8 006	-6,34	1 342	1,10	5 420	4,53
Kokku kohustised	133 363	142 005	136 542	130 692	-8 642	-6,09	5 463	4,00	5 850	4,48
Aktsiakapital	45 617	45 617	25 617	25 095	0	0	20 000	78,10	522	2,08
Kohustuslik reservkapital	2 625	2 510	2 510	2 510	115	4,58	0	0	0	0
Jaotamata kasum	76 728	68 155	65 855	67 852	8 573	12,58	2 300	3,50	-1 997	-2,94
Kokku omakapital	124 970	116 282	93 982	65 457	8 688	7,47	22 300	23,70	-1475	-1,55
Kokku kohustised ja omakapital	258 333	258 287	230 524	226 149	46	0,02	27 763	12,00	4 375	1,93

Lisa 2. Kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022

Kasumiaruanne (tuhandetes eurodes)	2022	2021	2020	2019	2022/2021		2021/2020		2020/2019	
					€	%	€	%	€	%
Müügitulu	49 958	29 777	20 555	47 120	20 181	67,77	9 222	44,86	-26565	-56,38
Muud äritulud	13 910	15 322	15 711	13 266	-1 412	-9,22	-389	-2,48	2 445	18,43
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-19 433	-12 085	-10 030	-15 734	7 348	60,80	2 055	20,49	-5 704	-36,25
Mitmesugused tegevuskulud	-2 036	-1 001	-1 355	-1 902	1 035	103,40	-354	-26,13	-547	-28,76
Tööjõukulud	-20 825	-17 194	-15 705	-20 949	3 631	21,12	1 489	9,48	-5 244	-25,03
Põhivara kulum ja amortisatsioon	-12 136	-12 324	-11 480	-11 771	-188	-1,53	844	7,35	-291	-2,47
Muud ärikulud	-385	-61	392	-111	324	531,15	-331	-84,44	281	253,15
Ärikasum	9 053	2 434	-1 912	9 919	6 619	271,94	4 346	-227,30	-11 831	-119,28
Finantskulud/tulud	365	134	85	201	231	172,39	49	57,65	-116	-57,71
Aruandeaasta kasum	8 688	2 300	-1 997	9 718	6 388	277,74	4297	215,17	-1 1715	-120,55

Lisa 3. Rahavoogude horisontaalanalüüs aastatel 2019-2022

Rahavoogude aruanne (tuhandetes eurodes)	2022	2021	2020	2019	2022/2021		2021/2020		2020/2019	
Põhitegevuse rahavood					€	%	€	%	€	%
Laekumised klientidelt	58 767	32 388	25 713	50 004	26 379	81,45	6 675	25,96	-24 291	-48,58
Tarnijatele ja töötajatele tasutud	-48 296	-34 405	-31 162	-41 939	-13 891	40,37	-3 243	10,41	10 777	-25,70
Saadud intressitulud	35	35	96	2	0	0	-61	-63,54	94	4 700,00
Makstud intressid	-261	-143	-178	-200	-118	82,52	35	-19,66	22	-11,00
Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine riigieelarvest	9 067	10 067	9 620	9 195	-1 000	-9,93	447	4,65	425	4,62
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	446	50	75	200	396	792,00	-25	-33,33	-125	-62,50
Põhitegevuse rahavood kokku	19 758	7 992	4 164	17 262	11 766	147,22	3 828	91,93	-13 098	-75,88
Rahavood investeerimisest										
Tasutud immateriaalse, materiaalse põhivara	-16 728	-33 497	-13 311	-11 490	16 769	-50,06	-20 186	151,65	-1821	15,85
Laekunud materiaalse põhivara müügist	0	6	318	72	-6	-100,00	-312	-98,11	246	341,67
Riigieelarvest määratud sihtfinantseeringu tagastamine	0	0	-1 456	0	-	-	1 456	-100,00	-	-
Saadud põhivara sihtfinantseerimine	0	0	0	17 300	-	-	-	-	-17 300	-100,00
Saadud põhivara sihtfinantseerimine	1 832	9 105	2 263	2 700	-7 273	-79,88	6 842	302,34	-437	-16,19
Rahavood investeerimisest kokku	-14 896	-24 386	-12 186	8 582	9 490	-38,92	-12 200	100,11	-20 768	-241,99
Rahavood finantseerimisest										
Saadud laenu tagasimaksed	-3 642	-3 286	-3 285	-2 143	-356	10,83	-1	0,03	-1142	53,29
Saadud laenud	0	0	10 000	14 000	-	-	-10 000	-100,00	-4 000	-28,57
Saadud rahaline sissemakse aktsiakapitali	0	20 000	0	0	-20 000	-100,00	20 000	-	-	-
Makstud rendimaksed	-39	-36	-66	-58	-3	8,33	30	-45,45	-8	13,79
Rahavood finantseerimisest kokku	-3 681	16 678	6 649	11 799	-20 359	-122,07	10 029	150,83	-5 150	-43,65

Lisa 4. Bilansi vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022

Bilanss (tuhandetes eurodes)	2022	2021	2020	2019	2022	2021	2020	2019
Varad					%	%	%	%
Materiaalne põhivara	180 098	179 218	158 784	151 918	69,72	69,39	68,88	67,18
Immateriaalne põhivara	848	565	511	514	0,33	0,22	0,22	0,23
Kinnisvarainvesteeringu	16 376	14 737	15 698	16 762	6,34	5,71	6,81	7,41
Kasutusõiguse alusel kasutatavad varad	83	59	92	158	0,03	0,02	0,04	0,07
Ettemaksed põhivara eest	308	1942	-	-	0,12	0,75	-	-
Kokku põhivara	197 713	196 521	175 085	169 352	76,53	76,09	75,95	74,89
Käibevara								
Varud	1 096	527	265	312	0,42	0,20	0,11	0,14
Nõuded ja ettemaksed	8 529	11 425	5 644	5 582	3,30	4,42	2,45	2,47
Raha	50 995	49 814	49 530	50 903	19,74	19,29	21,49	22,51
Kokku käibevara	60 620	61 766	55 439	56 797	23,47	23,91	24,05	25,11
Kokku varad	258 333	258 287	230 524	226 149	100	100	100	100
Lühiajalised kohustised								
Võlakohustused	4 796	3 663	3 297	3 297	1,86	1,42	1,40	1,46
Võlad ja ettemaksed	10 163	11 934	7 965	7 280	3,93	4,62	3,50	3,22
Lepingulised kohustised	35	33	36	46	0,01	0,01	0,00	0,02
Eraldised	0	0	211	456	-	-	0,10	0,20
Kokku lühiajalised kohustised	14 994	15 630	11 509	11 079	5,80	6,05	5,00	4,90
Pikaajalised kohustised								
Võlakohustised	40 684	45 394	49 036	42 321	15,75	17,58	21,30	18,71
Sihtfinantseerimine	75 801	80 773	75 900	77 139	29,34	31,27	32,90	34,11
Eraldised	1 696	0	0	0	0,66	-	-	-
Rendikohustused	48	27	56	112	0,02	0,01	0,02	0,05
Muud võlad	140	181	41	41	0,05	0,07	0,02	0,02
Kokku pikaajalised kohustised	118 369	126 375	125 033	119 613	45,82	48,93	54,20	52,89
Kokku kohustised	133 363	142 005	136 542	130 692	51,62	54,98	59,20	57,79
Aktsiakapital	45 617	45 617	25 617	25 095	17,66	17,66	11,10	11,10
Kohustuslik reservkapital	2 625	2 510	2 510	2 510	1,02	0,97	1,10	1,11
Jaotamata kasum	76 728	68 155	65 855	67 852	29,70	26,39	28,60	30,00
Kokku omakapital	124 970	116 282	93 982	65 457	48,38	45,02	40,80	42,21
Kokku kohustised ja omakapital	258 333	258 287	230 524	226 149	100	100	100	100

Lisa 5. Kasumiaruande vertikaalanalüüs aastatel 2019-2022

Kasumiaruanne (tuhandetes eurodes)	2022	2021	2020	2019	2022	2021	2020	2019
					%	%	%	%
Müügitulu	49 958	29 777	20 555	47 120	100	100	100	100
Muud äritulud	13 910	15 322	15 711	13 266	27,84	51,46	76,43	28,15
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-19 433	-12 085	-10 030	-15 734	38,90	40,59	48,80	33,39
Mitmesugused tegevuskulud	-2 036	-1 001	-1 355	-1 902	4,08	3,36	6,59	4,04
Tööjõukulud	-20 825	-17 194	-15 705	-20 949	41,69	57,74	76,40	44,46
Põhivara kulum ja amortisatsioon	-12 136	-12 324	-11 480	-11 771	24,29	41,39	55,85	24,98
Muud ärikulud	-385	-61	392	-111	0,77	0,20	1,91	0,24
Ärikasum	9 053	2 434	-1 912	9 919	18,12	8,17	-9,30	21,05
Finantskulud/tulud	365	134	85	201	0,73	0,45	0,41	0,43
Aruandeaasta kasum	8 688	2 300	-1 997	9 718	17,39	7,72	-9,72	20,62

Lisa 6. Suhtarvude analüüs aastatel 2019-2022

Maksevõime näitajad	2022	2021	2020	2019
Puhaskäibekapital	45,6 mln €	46,1 mln €	43,9 mln €	45,7 mln €
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	4,04	3,95	4,82	5,13
Likviidsuskordaja	3,78	3,62	4,56	5,03
Maksevalmiduse kordaja	3,40	3,19	4,30	4,59
Finantsvõimenduse näitajad				
Võlakordaja, %	51,62	54,98	59,23	57,79
Soliidsuskordaja, %	48,38	45,02	40,77	42,21
Kohustiste ja omakapitali suhe	1,07	1,22	1,45	1,37
Kapitaliseerituse kordaja	0,49	0,52	0,57	0,56
Intresside kattekordaja	24,80	18,16	-22,49	49,35
Efektiivsuse näitajad				
Varade käibekordaja	0,19	0,12	0,09	0,23
Põhivarade käibekordaja	0,25	0,16	0,12	0,28
Varude käibekordaja	61,56	75,19	71,25	156,54
Varude käibevälde (päeva)	6	5	5	2
Debitoorse võlgnevuse käibekordaja	7,93	7,00	5,29	9,01
Debitoorse võlgnevuse käibevälde (päeva)	45	51	68	40
Lühiajaliste kohustiste käibekordaja	7,90	4,37	4,65	13,00
Lühiajaliste kohustiste käibevälde	46	82	77	28
Talitustsükkel (päeva)	51	56	73	42
Finantseerimistsükkel (päeva)	6	-26	-4	15
Tasuvuse näitajad (%)				
Müügikäibe ärirentaablus	18,12	8,17	-9,30	21,05
Müügikäibe puhasrentaablus	17,39	7,72	-9,72	20,62
Koguvara puhasrentaablus (ROA)	3,36	0,94	-0,87	4,67
Omakapitali rentaablus (ROE)	7,20	2,19	-2,11	10,73